Nr. 175 (7057) WARSZAWA, ŚRODA 16 CZERWCA 1937 r. ROK XLI

OPŁATA POCZTOWA UISZCZONA GOTÓWKĄ.

NIECH ŻYJE RZĄD ROBOTNICZY I WŁOŚCIAŃSKI

REDAKCJA przyjmuje interesantów od 12 i pół do 2-ej po południu.

Za zwrot rękopisów Redakcja nie odpowiada

ADMINISTRACJA czynna od 9—5 bez przerwy, w soboty do 3 popoł.

KASA czynna od 12 do 2-ej.

Cena numeru 10 groszy

ROBOTNIK

CENTRALNY ORGAN P.P.S.

PROLETARJUSZE WSZYSTKICH KRAJÓW ŁĄCZCIE SIĘ!

Wydawca: Rada Naczelna P. P. S.

NIECH ŻYJE SOCJALIZM!

WARSZAWA, UL. WARECKA NR. 7
REDAKCJA — tel. 5.06-70
DYREKCJA — 2.20-13
ADMINISTRACJA — 5.13-80
DRUKARNIA — 2.76-43
KONTO CZEKOWE W P.K.O. 175
Pocztowe Przekazy Rozrachunkowe
Urząd Pocztowy Warszawa I Kartoteka N. 117

Cena numeru 10 groszy

Warunki prenumeraty: w Warszawie z odnoszeniem miesięcznie zł. 2.50, bez odnoszenia zł. 2.20 na prowincji miesięcznie zł. 2.50, zagranicą zł. 5.60. Za zmianę adresu 50 gr.
Oddziały: „NAPRZÓD" Kraków, ul. Sw. Tomasza 11-a „GAZETA ROBOTNICZA" Katowice, ul. Teatralna 12. „ŁODZIANIN" Łódź, Al. Kościuszki 29. „ROBOTNIK PIOTRKOWSKI" Piotrków Tryb. ul. Piłsudskiego 64 „ROBOTNIK RADOMSKI" Radom, ul. Kelles-Krauza 1. „ROBOTNIK POZNAŃSKO-POMORSKI" Poznań, ul. Stroma 24
Ceny ogłoszeń: Za wiersz wysokości 1 milimetra w tekście gr. 50, zwyczajne 40, nekrologi do 60 mm. gr. 20, powyżej 60 mm. gr. 30, drobne za wyraz 20 gr. Poszukiwanie i zaofiarowanie pracy bezpłatnie
Ogłoszenia tabelaryczne o 50 proc. drożej. Układ ogłoszeń tekstowych i zwyczajnych 6-szpaltowy. Za treść ogłoszeń Redakcja nie odpowiada

„Stalin wznosi piramidę trupów

na której najwyższym trupem będzie on sam"

Prasa angielska omawia wciąż obszernie egzekucje moskiewskie.

„Times" w artykule wstępnym p. t. „Wczorajsi bohaterowie" stwierdza, że obecnie bohaterowie ci są przedstawiani jako uosobienie niegodziwości. Z tych 8-miu — podkreśla „Times" — którzy rozstrzelani zostali jako szpiedzy, prawie wszyscy byli dobrze znani ze swych niemieckich antypatyj.

SĄD NAD NIMI BYŁ TYLKO FORMALNOŚCIĄ,

interesującą o tyle, że dokonała się w niezwykłym pośpiechu.

Przedstawiając trudności w uzyskaniu wizy wjazdowej do Związku Sowieckiego oraz system donosicielstwa i obserwacji panujący na terenie Z. S. S. R., „Times" wyraża powątpiewanie

BY ISTOTNIE MOŻLIWE BYŁO NAWIĄZYWANIE KONTAKTÓW SZPIEGOWSKICH Z PRZEWÓDCAMI CZERWONEJ ARMII.

Sama technika intrygi zarówno między samymi skazanymi jak i agentami niemieckimi przedstawia tak olbrzymie ryzyko i trudności, że nic dziwnego, iż Stalin nie zdecydował się

NA PUBLICZNE UJAWNIENIE DOWODÓW PRZECIWKO OSKARŻONYM.

Reżim Stalina — podkreśla „Times" — staje się coraz bardziej wschodni. Ściśle strzeżony Kreml jest dziś siedzibą

ABSOLUTNEGO DESPOTY,

którego porównać można do średniowiecznych chanów tatarskich.

„Daily Herald" p. t. „Teror w Związku Sowieckim" podkreśla, że oskarżenia, przyznania się, przewody sądowe i egzekucje są dziś charakterystyczne dla sowieckiej sprawiedliwości. Na opinii publicznej pozostałego świata, a zwłaszcza dla tych, którzy są przyjaciółmi Związku Sowieckiego, te szybko po sobie postępujące procesy i egzekucje wywierać muszą wrażenie okropne i niezrozumiałe. Wszystko co jest dobrym w Rosii Sowieckiej, znajduje się

W CIENIU PONURYCH CHMUR RZĄDÓW TERORU,

którym dorównać mogą tylko kraje faszystowskie, gdzie teror nie jest jednak bynajmniej straszniejszy. Dyktatura jako narzędzie społecznej sprawiedliwości zbankrutowała.

„Evening Post" p. t. „Czystka Stalina" twierdzi, że zbrodnie przypisywane „starej gwardii" politycznej były zbyt fantastyczne, aby w nie wierzyć. Dym niezadowolenia może istnieje, ale płomień faktycznego spisku nie został dowiedziony i nie jest prawdopodobny. Stalin — zdaniem gazety — coraz bezwzględniej uderza w stale wzrastającą liczbę urojonych wrogów. Może to mieć tylko jeden koniec, przewiduje gazeta, a mianowicie wznosi on piramidę trupów na której najwyższym trupem będzie on sam.

Stara gwardia bolszewicka

pierwsza złamała układ o wzajemnym oszczędzaniu się?

Korespondent moskiewski gaz. „Temps" donosi, że Radek, który został w ostatnim procesie skazany na więzienie miał poczynić sensacyjne rewelacje co do rzekomych wypowiadań się przeciwko Stalinowi różnych wybitnych osobistości obecnie aresztowanych.

Korespondent podkreśla, że w czasie wielkiego głodu w r. 1933, gdy wszystko w Rosii wydawało się zagrożone rozprzężeniem, niewielu było wybitnych członków partii, którzyby nie odbywali między sobą rozmów i narad nad ewentualnym wyjściem z sytuacji, która się wówczas wydawała katastrofalna. Nie były to spiski czy konspiracje. W każdym razie w rozmowach tych były dyskutowane poszukiwania rozwiązań

WYRAŹNIE GODZĄCYCH W POZYCJĘ STALINA W PARTII BOLSZEWICKIEJ.

Korespondent twierdzi dalej, że pomiędzy czołowymi przewódcami partii bolszewickiej zawarto w r. 1917 zobowiązanie

WZAJEMNEGO OSZCZĘDZANIA SIĘ.

Kamieniew i Zinowjew mieli pierwsi pogwałcić te zasady, gdy w r. 1925 na 14 kongresie partyjnym

ŻĄDALI KARY ŚMIERCI NA BUCHARINA.

Wówczas Stalin wypowiedział się przeciwko temu. Natomiast w roku 1936 zarówno Zinowiew, Kamieniew, jak i Piatakow oraz Murałow zostali skazani na śmierć.

Grupa stalinowska twierdzi, że przeciwnicy Stalina

PIERWSI ZŁAMALI POWYŻSZE ZOBOWIĄZANIA,

nie tylko przez żądanie kary śmierci na Bucharina, ale następnie przez zamordowanie Kirowa. Od czasu tego morderstwa Stalin stracił zaufanie do dawnych umów zawartych pomiędzy „starą gwardią" bolszewicką. Wreszcie korespondent podkreśla, że obecna krwawa czystka w łonie partii komunistycznej i aparatu państwowego spotyka się

Z DOŚĆ PRZYCHYLNYM STANOWISKIEM MŁODEJ GENERACJI BOLSZEWIKÓW,

ponieważ w ten sposób uwalnia się dla niej szereg naczelnych stanowisk.

PRZEWODNICZĄCY RADY KOMISARZY LUDOWYCH „WROGIEM ZSSR!"

Z Mińska donoszą: Na zjeździe komunistycznej partii Białorusi wystąpił z referatem sekretarz centralnego komitetu partii Białorusi, Szrankow, który stwierdził, że centralny komitet białoruski partii nie stał na wysokości zadania, przeoczył działalność wrogów ludu „trockistów", oraz prawicowych i nacjonalistycznych agentów faszyzmu. Pośród tych wrogów ludu referent wymienił następujące nazwiska: Beneka, Diakowa, Arabijewa i Władimirskiego, podkreślając, że wymienieni zajmowali wysokie stanowiska.

Sensacyjnie brzmiało oświadczenie Szrankowa o **antypartyjnym ugrupowaniu, w skład którego wchodził b. przewodniczący rady komisarzy ludowych Białorusi, Gołodied.**

Przypomnieć należy, że Gołodied został zwolniony ze swego stanowiska w dniu 1-ym czerwca b. r. i nie otrzymał żadnego przydziału. **Sądząc z oświadczenia Szrankowa, przypuszczać należy, że Gołodied został aresztowany.**

***

Kongres partii bolszewickiej Białorusi sowieckiej uznał, iż dotychczasowy przewodniczący rady komisarzy ludowych Białorusi Gołodied został uznany za „wroga państwa".

Istota socjalizmu

Po rozstrzelaniu sowieckich generałów

„DLA PSÓW—PSIA ŚMIERĆ!" ten okrzyk „bojowy" rozlega się w Sowietach obecnie regularnie co parę miesięcy. „Zdeptać gadziny! rozstrzelać zdrajców i szpiegów!". I istotnie, — „psy" się rozstrzeliwuje. Jak tam było ze śledztwem — niewiadomo. Ale „psy" i „gadziny" pono pokornie „przyznawały się" — do najstraszniejszych zbrodni: do „szpiegostwa", zaprzedania się faszystom i zamiarów podziału ZSSR. A przecież całe życie służyły, nieraz z niemałym ryzykiem, sprawie sowieckiej!

I tym razem widzimy to samo. Na ławie oskarżonych zasiadł kwiat sowieckiej generalicji z wodzem wyprawy na Polskę w 20 roku, Tuchaczewskim i kierownikami dwuch najważniejszych pogranicznych DOK. — Jakirem (kijowski okręg) i Uborewiczem (białoruski). A prasa sowiecka SZALEJE. „Prawda" pełna okrzyków nienawiści: „Swołocz" „Psy!" „Zastrzelić!". Tysiączne wiece uchwalają rezolucje, których część również znajdujemy w „Prawdzie". Bierzemy do ręki sobotni numer moskiewskiej „Prawdy". Jedna rezolucja ma tytuł: „Zmiażdżyć gadziny!". Druga: „Niech przeklęte będą ich imiona!". I tak dalej. A poeta Demian śpiewa: „Wstyd ogarnia za matki, które zrodziły te niebywale podłe psy!". Inny poeta Bezimieński podśpiewuje: „I widzi świat, że to szlachetki, mordercy i łgarze, obskurne potomstwo burżujskich sfer!". I tak dalej.

Co to za ustrój — przerażający? Co to za psychoza? co to za kultura?!

Niedawno czytaliśmy w jednym z poważnych pono dzienników („Czas") rozumowanie takie: ZSSR. nazywa siebie państwem „socjalistycznym". A więc socjalizm europejski jest (mniej-więcej) tym samym, co bolszewizm, i ponosi za niego odpowiedzialność. Może więc socjalizm ponosi odpowiedzialność za narodowy „socjalizm" Hitlera?!

O NIE, drodzy panowie!

Nie pozwolimy na niewczesne mieszanie kart lub zgoła ich fałszowanie! Bolszewizm powstał w W WALCE z zachodnio - europejską socjalną demokracją — pod wpływem rosyjskim. Nikt tyle pracy nie włożył w zwalczanie zasad bolszewickich, co socjalna demokracja.

A specjalnie w Polsce P. P. S. walczyła z bolzewizmem od początku wytrwale i niezłomnie. Trzy główne momenty — powiedziała sobie — odróżniają ją od „komuny": 1) zależność Kominternu od państwowych interesów ZSSR.; 2) zasada „wództwa" w Kominternie; 3) pojmowanie dyktatury, jako trwałego systemu. To nie wszystko, ale to główne. I już poprzedni, pierwszy w zjednoczonej P.P.S. program, przestrzegał proletariat przed „SYSTEMEM" dyktatury. Drugi program, radomski, rozwinął to nasze stanowisko w pełnej mierze.

Ale o co głównie chodzi? Jaka ZASADA odróżnia nas, socjalistów, od bolszewików i ich metod? Jeśli wolno rzeczy skomplikowane wyrazić w jednym słowie, — tym słowem będzie CZŁOWIEK, stosunek do człowieka. Cała kultura zachodnio - europejskiego socjalizmu wyraża się w tym stosunku do człowieka. Tu źródła przywiązania do DEMOKRACJI. Stąd zasadnicze HUMANISTYCZNE nastawienie zachodniego socjalizmu. Nie wyłącza radykalnych posunięć, bezpośredniej taktyki i t. d., ale wyłącza tę pogardę dla człowieka, dla prawdy, dla ludzkich praw, które widzimy TAM, w sowieckiej Rosji.

Naturalnie, wszystko można nazwać, jak się chce. Ale skoro TAMTO, w ZSSR., nazwano „socjalizmem" — w każdym razie nie jest to nasz socjalizm, zachodni socjalizm. Niedość na tym — TAMTO jest w rażącej sprzeczności z naszymi zasadami. My chcemy PODNIEŚĆ człowieka; dać mu prawa i wolność; dać mu szacunek i niezależność. Nowego samodzierżawia, absolutyzmu nie chcemy! Z ludzi czynić gnoju nie pozwolimy!

A więc zasada MORALNA? Istotnie, tak formułuje stanowisko zachodnio - europejski socjalizm. Troska o człowieka, jego wolność i rozwój jest jego moralną istotą. Bierzemy do ręki „SOZIALDEMOKRAT", organ niemieckiej socjalnej demokracji w Czechosłowacji, Nr. 138, po wyroku; czytamy artykuł: „Quo vadis, Stalin?". Charakteryzuje straszny obraz stalinowskiej Rosji i powiada: „Ta MORALNA strona sprawy interesuje właśnie nas, bo w socjaliźmie widzimy nasz ideał i rozwiązanie wszystkich strasznych klęsk naszych czasów". Jakto — powiada — podeptano wszelką wolność! Akademia nauk (!) nawołuje do przelewu krwi! żony oskarżają mężów o zdradę, by przynajmniej uratować swe dzieci!

Bierzemy do ręki „POPULAIRE" z niedzieli. Czytamy słowa ostrożne (zrozumiałe we francuskich warunkach), ale bezlitosne. Wszak to — powiada — walka o OSOBISTĄ WŁADZĘ STALINA! Przecie ci „szpiedzy" — to bohaterowie wojny domowej! Przecie oni to tworzyli „armię czerwoną" i dobierali kadry! I oni, którzy właśnie pilnowali moralności armii (Gamarnik!) okazali się „szpiegami"!

Nie, zachodni socjalizm nigdy na podobnym stanowisku nie stanie i tych strasznych metod nie uzna. Nie jesteśmy bynajmniej „trockistami", ale nie jest to głupia formuła, gdy Trocki powiada, że miarą socjalizmu jest: 1) zmniejszanie się różnic w dobrobycie między ludźmi; 2) zmniejszanie się przymusu. A w ZSSR. PRZYMUS rośnie z dnia na dzień. I całe życie kulturalne jest pod coraz cięższą piętą autokraty!

Socjalizm ze Stalinowskimi metodami nie ma nic wspólnego. Tylko człowiek tępy albo reakcyjny intrygant może tu stawiać znak równania lub coś podobnego.

Chcemy iść drogą wolności! Drogą poszanowania praw człowieka! Drogą demokracji! Ku wielkiemu socjalistycznemu ideałowi wyzwolenia ludzkości!

K. CZAPIŃSKI.

Delegacja Komisji Centr. Zw. Zaw.

u premiera Składkowskiego

Dn. 12 czerwca r. b. p. premier Składkowski przyjął delegację Komisji Centralnej Związków Zawodowych w osobach tow. tow. J. Kwapińskiego, A. Kuryłowicza i W. Topinka.

Delegacja przedłożyła memoriał w sprawie rozwiązywania Oddziałów Związków Zawodowych, oraz internowania członków Związków i działaczy związkowych.

Równocześnie delegacja przedstawiła postulaty w sprawach zwolnienia od płacenia podatku specjalnego najniższych grup uposażenia, oraz usunięcia niewłaściwego stosowania przepisów o Radach Zakładowych na G/Śląsku.

Nowa fala aresztowań

Agencja Havasa donosi z Moskwy, że według krążących tam pogłosek, aresztowany również został zastępca komisarza ludowego spraw wewnętrznych Agranow oraz Prokofjew, zastępca komisarza komunikacji. Podobno również i Michał, brat Łazarza, Kaganowicz, zastępca komisarza obrony, został aresztowany. Agencja Havasa notuje również pogłoskę o aresztowaniu 20 komunistów niemieckich i 80 węgierskich.

Rząd francuski podejmuje walkę

ze zdradą bankierów, giełdziarzy i przemysłu

We wtorek o godz. 9-ej rano, pod przewodnictwem prezydenta Lebruna, rozpoczęło się w pałacu Elizejskim posiedzenie rady ministrów. Tematem obrad były projekty finansowe, przyjęte przez Rząd jednogłośnie. Projekty te zostały przedłożone do podpisu Prezydentowi Republiki. Rząd domagać się będzie od parlamentu uchwalenia dekretów, w czasie możliwie najkrótszym, dla zapewnienia wzmocnienia finansów państwowych i odparcia ataków przeciw kredytowi publicznemu.

Premier domagać się będzie w Izbie natychmiastowego podjęcia dyskusji. Min. pracy Lebas przygotował trzy dekrety, dotyczące 40-godzinnego tygodnia pracy dla przemysłu naftowego.

Strajk 600.000 górników

proklamowany będzie w sobotę w Ameryce

W czasie obrad przywódców amerykańskich związków robotniczych zabrał głos Van Bittner. Van Bittner jest kierownikiem akcji strajkowej w przemyśle stalowym w stanie Illinois i jest prawą ręką John Levica. Mówca ten zapowiedział, że wybuchnie niebawem strajk w kopalniach węgla, który obejmie 600 tys. robotników. Van Bittner oświadczył, że starjk ten będzie ogłoszony w sobotę, o ile wielkie stalownie nie będą chciały uznać komitetu organizacji przemysłowej, jako jedynej organizacji uprawnionej do prowadzenia pertraktacyj ze strajkującymi robotnikami przemysłu metalowego.

Zgoda „narodowa“

Ciepłe rozmówki i gorące bijatyki. Łomy jako argument

Hasłem „narodowców“ jest ZGODA NARODOWA. To dogmat. To aksjomat. Dla lepszej „zgody“ narodowcy podzielili się na 3 grupy: 1, stara endecja; 2, legalny ONR typu „ABC“; 3, opozycyjny ONR typu „Falangi“ i wczorajszego „Jutra“. I oto między tymi 3 grupami prowadzone są coraz cieplejsze rozmówki, które wreszcie doprowadziły do rękoczynów.

Weźmy te dwa ONRy. ONR typu „ABC“ propaguje *„rewolucję narodową“*. Zastrzega się jednak, że z grupą wczorajszego „Jutra“ i „Falangi“ nie tylko nie ma nic wspólnego, lecz poprostu uważa ją ZA RODZAJ „KOMUNIZMU“. Czytaliśmy wczoraj w „ABC“:

T. zw. „zielony program“ Ruchu Młodych zawiera przeniesione żywcem *z ideologii hitlerowskiej zasady bezgranicznego totalizmu* i bezkrytycznego ubóstwiania państwa, oraz hasła narodowego *komunizmu państwowego*. W działalności zaś „wychowawczej propaguje do ostateczności *niemoralną zasadę* „cel uświęca środki“, której próbką był Sendlikowski.

Słowem jednocześnie — 1, hitleryzm 2, komunizm; 3, amoralizm. Krótko mówiąc, cała grupa „Falangi“, pisze „ABC“ — to PIANA, DYWERSJA I KOMPROMITACJA:

grupa Ruchu Młodych z „Jutrem“ i „Falangą“, będąc całkowicie nam obca i ideowo i *moralnie*, stanowi zwalczającą nas i *kompromitującą* nasz ruch *dywersję*. Jest jedynie hałaśliwie szumiącą pianą.

A więc fizjognomia grupy „Falangi“ jest wyjaśniona. Teraz chodzi o to, jak się przedstawia grupa „ABC“. Bierzemy więc „Falangę“. Co to jest za organizacja! Z pogardą pisze o „ABC“ organ zgody narodowej— wszak to propaganda jakiegoś „pospolitego ruszenia“. My to co innego! MY z „Falangi“ zorganizujemy „PRZEŁOM“ na wielką skalę:

Walkę z folksfrontem rozegra ruch Narodowo - Radykalny, silny jednością programu i *jednością kierownictwa*, nie zaś nieruchawe, ociężałe i *niezdecydowane „pospolite ruszenie“, podniecające się patriotycznymi frazesami*. I walka ta rozegra się w formie *Przełomu Narodowego, potężnego wstrząsającego uderzenia (!) które zniszczy komunizm, żydostwo, masonerię i wszystkie czynniki, które tym wrogim siłom służą.*

A więc grupa „ABC“ do niczego — „niezdecydowana i ociężała“. Wobec takiej różnicy zdań, przystąpiono do wyrównania „takowej“ przy pomocy ŁOMÓW ŻELAZNYCH. Dzieje tej namacalnej „dyskusji“ podaje „Czas“:

Niedawno prasa doniosła o pobiciu redaktora „A. B. C.“ *dr. Glezińskiego* przez konkurencyjną grupę O. N. R. grupującą się dookoła czasopisma „Falanga“, obecnie ten sam los spotkał drugiego współpracownika „A. B. C.“ p. *Korolca*.

ŁOMY naturalnie nie są argumentem. Ale jak do tego doszło? „Czas“ zaopatruje dzieje „dyskusji“ następującym b. zajmującym komentarzem:

Napaści te są dokonywane podobno na mocy *jakichś wyroków partyjnych*. Byłoby jednak rzeczą wysoce wskazaną, by nad tymi niewiarogodnymi, ale niestety prawdziwymi faktami zechcieli się zastanowić ci wszyscy, którzy w ostatnich czasach odnosili się do młodych ludzi z O. N. R. w taki mniej więcej sposób, *jak chciwi posagu konkurenci odnoszą się do posażnej jedynaczki.*

Tak wygląda zgoda w endekującym „narodzie“. Do „żelaznych łomów“ już doszło — zobaczymy, co będzie dalej.

Zgoda narodowa kwitnie coraz bujniej! To też „marksiści“ spoglądają na nią z coraz większym zainteresowaniem.

Po tych wszystkich dyskusyjkach — słowem i łomem — zabiera głos *stara* endecja w „Dzienniku Nar.“ i pisze z powagą:

W Polsce jedyną ideą, która może doprowadzić *do istotnego zjednoczenia*, jest idea narodowa.

Rzeczywiście! To jasne! Tylko jeszcze parę razy trzasnąć łomem kilku rodaków. I zjednoczenie gotowe!

* * *

W ostatniej chwili otrzymujemy od „wydziału propagandy“ ONR (kierunek „Falangi“) „Komunikat Prasowy“.

W dniu 9 b. m. „A. B. C.“ ponownie rzuciło insynuację na O. N. R. w związku z nadużyciami Sendlikowskiego.

Na skutek tych oszczerstw w sobotę dn. 12 b. m. o godzinie 20-tej red. „A. B. C.“ *Jan K. został zatrzymany (!) przy ul. Kruczej, między Wilczą a Piusa XI. Mimo gwałtownego oporu, zdjęto mu spodnie, poczem został obity trzcinową laską. Zajście wywołało duże zbiegowisko ciekawych.*

Jesteśmy bezwarunkowo *przeciwnikami* tych brutalnych faszystowskich metod. Drukujemy „komunikat“ tylko poto, by pokazać do czego już doszło...

Przegląd prasy

KONFISKATA „ZIELONEGO SZTANDARU“.

Z nakazu władz administracyjnych zajęty został ostatni numer organu oficjalnego Stronnictwa Ludowego (32). Konfiskata nastąpiła za artykuł p. t. „Obraz rzeczywistości“ i szereg notatek.

ATAK KLERU NA LUDOWCÓW.

„Zielony Sztandar“ donosi, że kler znowu rozpoczął ofenzywę na ludowców:

Oto, jak na komendę lub za naciśnięciem wspólnej sprężyny, od kilku już miesięcy, po uprzednim okresie względnego spokoju, *nastąpił szturm znacznej części duchowieństwa na ruch ludowy*. Zastosowano następującą metodę:

Naogół umiarkowanie atakuje się Stronnictwo Ludowe, chociaż na pewnych terenach, jak np. w Suwalszczyźnie czy Lubelszczyźnie rozpoczęto walkę, *nie przebierającą w środkach.*

Usiłuje się dowieść, że istnieje i prowadzi działalność w S. L. *grupa bezbożniczo - masońska* i niby to walczy się jedynie z tą grupą, a nie—broń Boże—z całym stronnictwem;

rozgłasza się o istnieniu wewnątrz S. L. *grupy radykalno-inteligenckiej, dążącej — rzekomo, wbrew szerokim masom — do ścisłej współpracy z demokratycznym ruchem robotniczym.*

„Z. Sztandar“ oświadcza, że cała ta klerykalna ofenzywa ma na celu skłócenie Stronnictwa Ludowego z samym sobą, wywołanie zamieszek i nieufności. Wiadomo—stałe metody.

SŁÓW PARĘ o OZON-ie.

W **„Słowie“** Cat daje przegląd wszystkich swych stanowisk w najważniejszych sprawach bieżących. Z OZON-u jest bardzo niezadowolony. Albowiem Cat chciał by go — jak wiadomo—popchnąć do prawicowych rozgrywek z rządem.

Dziwi nas, że Obóz Zjedn. Narodowego *nie zabiera głosu w sprawach politycznych*, w stosunku do rządu, prasy, samorządu etc., jakgdyby mogła istnieć organizacja polityczna, nie zajmująca się polityką. W myśl katechizmowej zasady: kto nie zalcza zła, ten to zło popiera, zarzucamy OZON-owi co prawda nie popieranie szkodliwych ministrów w rodzaju p. Poniatowskiego, lecz to, *że ich otwarcie nie zwalcza.*

Przynajmniej wyraźnie. A potym Cat przechodzi do **P. P. S.** i powiada:

Oczywiście, uważamy doktryny ideowe tego ugrupowania za *przestarzałe (!)*, a robotnik, głoszący hasła nacjonalistyczne, obok robotniczych, wydaje się nam być formacją polityczną bardziej współczesną. Nie odmawiamy PPS prawa do reprezentowania robotnika, ale uważamy, że reprezentacja PPS i w Sejmie i w samorządzie *powinna mieć miejsce.*

Dziękujemy za łaskę. Masy ludowe i tak sobie reprezentację zdobędą.

NAUCZYCIEL a POLITYKA.

„Dziennik Por.“ zastrzega się przed wciąganiem nauczyciela **do polityki:**

Nie można więc tych, którzy mają wychowywać, *odkomenderowywać do bloków politycznych i robić z nich podrzędnych agitatorów*, łamiąc w ten sposób te wartości wychowawcze, o których wspominał Marszałek Piłsudski.

Jedno odstępstwo od zasad niszczy dzieło wychowania, a tymczasem jakże często nauczyciela *zmusza się w ten czy inny sposób, by głosił co roku inne zasady polityczne.*

Bardzo słusznie. Ale chodzi tu naturalnie tylko o presję z góry. Natomiast nauczyciel ma prawo do całkowitej swobody w wyborze własnego stanowiska politycznego i do udziału niekrępowanego w życiu politycznym kraju.

REWIZYTA?

ONR-owa **„Falanga“** donosi:

Jak się dowiadujemy, przedstawiciele korporacji „Arkonia“ zamierzają rewizytować marszałka Śmigłego-Rydza. W czasie rewizyty mają być również poruszone *momenty polityczne*, a mianowicie „Arkoni“ pragną przedstawić marszałkowi Śmigłemu dezyderaty w sprawie autonomii akademickiej i *polityki ministerium W. R. i O. P.*

Czy to prawda? Gdyby to była prawda, rozmowy komersowe istotnie nabrałyby charakteru wysoce **politycznego.**

BASKOWIE w POLSCE.

Jak czytelnicy wiedzą, mecz Basków w Warszawie został zakazany. A dokoła meczu Basków w Katowicach burżuazyjna prasa podniosła niesłychany gwałt. Na to **„Dziennik Por.“:**

Baskowie walczą bohatersko o wolność swego kraju i zasługują chyba *na naszą szczególną sympatię i szacunek.* Czyż uważacie, że należało ich uczucia obrażać i czynić im afronty?

Czyż czynimy afronty drużynom *hitlerowskim*, przybywającym do Polski, chociaż nie żywimy sympatii do hitleryzmu?

Bardzo słusznie. Ale tym panom z prasy burżuazyjnej chodzi przecież o szerzenie **teroru!** o straszenie społeczeństwa widmem komunistycznym! Bo zastrachane społeczeństwo łatwiej prowadzić — do wiadomych celów.

K. Cz.

Dalsze zeznania Doboszyńskiego

przy drzwiach zamkniętych

Na wniosek obrony Doboszyńskiego sąd postanowił odbyć rozprawę przy drzwiach zamkniętych przez czas składania części zeznań oskarżonego Doboszyńskiego ,dotyczących motywów, które miały wywrzeć, zdaniem oskarżonego wpływ na jego czyn z czerwca 1936 r., a które to zeznania mogą mieć znaczenie dla jego obrony.

Tajność rozprawy umotywowana jest względami na bezpieczeństwo państwa. Przewodniczący zarządził opróżnienie sali.

Proces w Brześciu o zabójstwo

które wywołało pogrom antyżydowski

Wczoraj rozpoczęła się w sądzie okręgowym w Brześciu n/B. rozprawa sądowa przeciwko Welwelowi Szczerbowskiemu, lat 18-tu, oskarżonemu o morderstwo starszego posterunkowego służby śledczej Stefana Kędziory. Broni oskarżonego mec. Rozental z Warszawy i Rapaport z Brześcia. Oskarża prokurator Goździk. Powództwo cywilne z imienia wdowy Kędziorowej wnosi adwokat Kowalski. Po rozpoczęciu rozprawy obrońca oskarżonego Rozental oponuje przeciwko włączeniu powództwa cywilnego ze względu na małoletniość oskarżonego. Sąd wniosek obrony postanowił odrzucić, zaś Bronisławę Kędziorową uznał za powódkę cywilną.

Oskarżony Szczerbowski do winy się przyznaje i przedstawia przebieg okoliczności, w których dokonał swego czynu. Z odpowiedzi Szczerbowskiego wynika, że nie jest on rejestrowanym rzeźnikiem, że rozumiał, iż prowadzi potajemnie nielegalny i karalny ubój, że do Kędziory stałej złości nie miał.

Ujawnić nabywców mięsa nielegalnego uboju nie chce. Odpowiadając adwokatowi Kowalskiemu stwierdza, że to nic do sprawy nie ma. Rozprawa trwa.

Premier Czechosłowacji w Bukareszcie

Premier Czechosłowacji p. Hodża przybył wczoraj rano do Bukaresztu. Na dworcu powitali p. Hodżę premier Tatarescu w otoczeniu członków Rządu

Obrona Bilbao za wszelką cenę

Krwawe walki o każdą piędź ziemi

Reuter donosi z Bilbao: W nocy z poniedziałku na wtorek bitwa o Bilbao wrzała w całej pełni. Na wzgórzach bezpośrednio dominujących nad baskijską stolicą najbardziej zacięta walka odbywa się w górach Santo Domingo, Santa Marina i Cususburu. Dwa ostatnie szczyty powstańcy zajęli jeszcze w niedzielę i kontynuowali natarcie w kierunku zachodnim, zaś wczoraj wyparli Basków z Santo Domingo. Baskowie stawiają zacięty opór i walczą o każdą piędź ziemi. Natychmiast po zajęciu Santo Domingo przez powstańców,

BASKOWIE ODBILI SZCZYT W WYNIKU PRZECIWUDERZENIA,

a następnie uderzyli na Santa Marina, gdzie walka trwa. Przez cały dzień w Bilbao słychać było odgłosy kanonady i wybuchających pocisków. Baskowie cofnęli się nieco na odcinku Munguia i Galdacano na skutek przerwania frontu w innym miejscu. Samoloty powstańcze wciąż latają nad Bilbao. 24 samoloty bombardowały szosę Bilbao — Santander, zapełnioną przez uchodźców. PREZYDENT AGUIRRE I RZĄD BASKIJSKI POZOSTALI W BILBAO I NADAL URZĘDUJĄ.

Wbrew informacjom o zajęciu Bilbao, rozgłaszanym przez rozmaite radiostacje, rozgłośnia w Bilbao prowadziła w ciągu dnia wczorajszego swój zwykły program. składający się z audycyj muzycznych i informacyjnych. Z komunikatów tej rozgłośni dowiadujemy się, że zostały wydane dalsze zarządzenia dla ewakuacji dzieci baskijskich w ciągu dnia dzisiejszego. W związku z akcją wojskową radio Bilbao oświadcza, że natarcie powstańców trwa nadal na wszystkich odcinkach. Wojska baskijskie walczą zawzięcie pod huraganowym ogniem artylerii nieprzyjacielskiej. Lotnictwo powstańcze bombardiwało Las Arenas, Portugalette i szereg innych miejscowości na tyłach wojsk broniących miasta.

OBRONA BILBAO ZA WSZELKĄ CENĘ.

Rząd baskijski jednogłośnie zdecydował obronić Bilbao za wszelką cenę.

Korespondent Havasa donosi, że prezydent Rządu baskijskiego Aguirre przemawiał wczoraj do zgromadzonych mieszkańców stolicy, wzywając ich do wytrwałej walki przeciw najeźdźcom. Prezydent zapowiedział, że kobiety i dzieci będą musiały przymusowo opuścić miasto.

SUKCESY WOJSK RZĄDOWYCH POD MADRYTEM.

Havas donosi z Madrytu: Na odcinkach mostu francuskiego i Carabanchel trwa ożywiona strzelanina. Po akcji rozpoznawczej wojska rządowe nieco przesunęły swe stanowiska naprzód, natomiast cofnęły się w kilku miejscach na skutek wybuchu min, które całkowicie zniszczyły Casa de Labor. W północnej części prowincji Guadalajara wojska rządowe zajęły kilka nowych stanowisk na odcinkach Almadrones i Los Inviernas.

Tajemnice Mayerlingu

„Neuigkeits Weltblatt“ dementuje pogłoski jakoby pod Pardubicami w Czechosłowacji odkryto zwłoki baronówny Marii Vetsery, bohaterki tragedii w Mayerlingu. Prasa czeska doniosła ,jakoby cesarz Franciszek Józef kazał pochować ją w r. 1889 aż pod Pardubicami. Gazeta stwierdza, że Vetsera leży do dnia dzisiejszego w Heiligenkreuz pod Wiedniem i nigdy nie była pochowana w Czechosłowacji.

Chłopi

Walny Zjazd Krakowskiego „Znicza“

W dniach 28 i 29 b. m. odbędzie się w Tarnowie w sali P. P. S. Wojewódzki Zjazd Związku Młodzieży Wiejskiej („Znicz“). Na Zjeździe przewidywane są wybory nowych władz Związku oraz zmiana statutu.

Zwolnienia ludowców

Jak się dowiaduje Agencja „Echo“ przed kilku dniami zwolniony został z Berezy Kartuskiej mgr. Narcyz Wiatr apl. adw. z Małopolski (pow. Nowy Sącz), który przebył w odosobnieniu 2 i pół miesiąca. Zaś z więzienia z Płocka został zwolniony drugi lewicowy działacz, członek Stronnictwa Ludowego Julian Wieczorek.

Maria Dąbrowska będzie przemawiać na wiciowym zjeździe

W dniach 27, 28 i 29 czerwca b.r. odbędzie się w Gaci Przeworskiej zjazd wychowanków mieszczącego się tam Uniwersytetu Ludowego i młodzieży wiciowej. W zjeździe tym przewidziany jest udział znanej literatki Marii Dąbrowskiej, autorki „Rozdroża“.

Posiedzenie w Warszawie

Rady Generalnej Międzynarodówki Zawodowej

W dn. 29 czerwca do 3 lipca r. b. odbędzie się w Warszawie posiedzenie plenarne Rady Generalnej Międzynarodowej Federacji Związków Zawodowych.

Obecni będą przedstawiciele wszystkich krajowych central, zrzeszonych w Międzynarodowej Federacji, jak również sekretarze sekretariatów międzynarodowych poszczególnych zawodów.

Gwałty Włochów

Wobec hiszpańskich azylantów

Piszą nam: Wszyscy Hiszpanie, którzy mieszkali we Włoszech lub korzystali z prawa azylu, otrzymali od rządu włoskiego w dniu 3 czerwca rozkaz udania się do obozu powstańczego generała Franco. W dniu 4 czerwca azylanci zostali *przymusowo* załadowani na statek ,udający się do Hiszpanii.

W historii trudno chyba znaleźć podobny akt gwałtu fizycznego i moralnego.

Zuchwały napad bandytów

Wczoraj w nocy pięciu zamaskowanych i uzbrojonych w rewolwery bandytów dokonało napadu na sklep okręgowego stowarzyszenia spożywców w Wierzbniku. Bandyci po wtargnięciu do sklepu sterroryzowali rewolwerami trzech robotników, których skrępowali sznurami i zakneblowali im usta, po czym rozpruli kasę ogniotrwałą, w której znajdowało się kilka tysięcy złotych, zabrali pieniądze i zbiegli w niewiadomym kierunku.

O powrót do demokracji

Stanowisko pracowników umysłowych

Rzucone przez ostatnią Radę Naczelną PPS. hasło walki o demokrację, a w szczególności o nowe, uczciwe wybory do ciał ustawodawczych, oparte na demokratycznej ordynacji wyborczej, o przywrócenie samorządu terytorialnego i ubezpieczeniowego, spotyka się z szerokim odzewem w społeczeństwie polskim. Okres rządów sanacyjnych ma tę niewątpliwą zasługę, że dał poglądową lekcję wartości haseł w rodzaju „walka z partyjnictwem", „rządy elity", „silna władza", zasada wodzostwa" i t. d. Szary obywatel przekonał się na własnej skórze, że nie można zdać troski o losy Państwa na barki biurokracji. Rozumieć zaczyna tę prawdę, że nietylko jego prawem, ale i obowiązkiem jest aktywny udział w rozwiązywaniu problemów życia państwowego i społecznego. Udział ten nie może polegać na asystowaniu w „państwowotwórczych" manifestacjach i w akademiach „ku czci", lecz winien przybrać realne formy, t. z. wola mas ludności musi mieć decydujący wpływ na władzę w Polsce, na sposób jej wykonywania, na treść polityki państwowej. To dać może tylko demokracja, gwarantująca obywatelowi pewne minimum praw. Hasło walki o demokrację staje się więc wspólnym hasłem najszerszych mas społeczeństwa. Próżno chcą jedni utopić je we wrzawie antysemickiej, próżno drudzy żonglują słowami „stosowanej" czy „kierowanej" demokracji, a realizację żądań obywateli odkładają na nieokreśloną dalszą przyszłość, kiedy poprawi się sytuacja gospodarcza i wzrosną warunki bezpieczeństwa. Przebieg 1-szo majowych manifestacyj i święta ludowego wykazał, że pojęcie demokracji w szerokich warstwach społecznych nie jest pustym dźwiękiem, że nabiera ono rumieńców życia, staje się naczelnym żądaniem mas ludowych.

Również i ruch pracowników umysłowych nie został obcy temu pędowi. Już stanowisko zajęte wobec deklaracji p. pułk. Koca i O. Z. N. wskazywało na rosnące w ruchu pracowniczym zrozumienie konieczności tak powrotu do pełnej demokracji politycznej, jak i nieustępliwej walki o przebudowę społeczną w myśl interesów Świata Pracy.

Niefortunna próba p. prez. Starzyńskiego obarczenia pracowników prywatnych nowym haraczem w postaci 3% dodatku komunalnego do podatku dochodowego spotkała się ze zdecydowanym sprzeciwem organizacji pracowników umysłowych, czemu dało wyraz przemówienie przedstawiciela Prac. Umysł. na Komisji Senatu.

Można stwierdzić, że pracownicy umysłowi zdają sobie sprawę, iż walka czy to z grożącym podatkiem, czy o ściśle zawodowe interesy (umowy zbiorowe w pierwszym rzędzie), organicznie wiąże się z walką o powrót do demokratycznych form rządzenia w Polsce.

Tak np. w 9-ym numerze „Ruchu Pracowniczego", organu Unii Zw. Zaw. Prac. Umysł. we wstępnym artykule p. L. Gryjołajtisa znajdujemy słuszną myśl powiązania sprawy wspomnianego podatku z walką o przywrócenie samorządu terytorialnego. Czytamy tam:

„Na pierwszy jednak plan wysuwają się postulaty, dotyczące samego sposobu zarządzania miastami, które powinno być oparte na zaufaniu obywateli do władz miejskich. Tego zaufania nigdy nie będą miały zarządy komisaryczne, ani też rady przyboczne, funkcjonujące obecnie w największych miastach Polski wbrew woli ich ludności. **Jedynie odważny powrót do pełnego samorządu terytorialnego stanowić będzie** podstawę do powrotu do normalnych stosunków między obywatelem a zarządami miast. Mieszkańcy miast, obdarzający zaufaniem swoje władze samorządowe, chętnie będą ponosić niezbędne świadczenia pieniężne dla zaspokojenia potrzeb samorządów, identycznych zresztą z potrzebami mieszkańców, pod warunkiem, że repartycja podatków dokonana będzie w sposób racjonalny i zgodny z zasadami sprawiedliwości społecznej.

Również i sprawa przywrócenia samorządu w instytucjach **ubezpieczeń** społecznych odzywa się wśród pracowników umysłowych coraz silniejszym echem. Tak np. Zw. Urzędników Prywatnych w Bielsku w ankiecie na temat najważniejszych zadań pracowniczego ruchu zawodowego wysuwa jako naczelne żądanie przywrócenia samorządu w instytucjach ubezpieczeń społecznych. Odbyty 2-go maja b. r. Zjazd delegatów Oddziałów Zw. Zaw. Prac. Umysłowych w Poznaniu m. in. przyjął rezolucję następującą:

„Zjazd oczekuje wobec tego od Ministra Opieki Społecznej zrealizowania swojego zobowiązania, danego wobec czynników parlamentarnych i reprezentantów ruchu zawodowego w styczniu bież. r. w kierunku przywrócenia w okresie wiosennym samorządu w instytucjach ubezpieczeń społecznych, w których stan finansowy, gospodarczy, w szczególności polityka świadczeń, wymagają bezwzględnie spiesznego przywrócenia samorządu w ubezpieczeniach społecznych.

Skoro jesteśmy już przy sprawie ubezpieczeń społecznych, przypomnieć musimy, że w/g koncepcji ministerium pierwszy etapem miało być obsadzenie stanowisk Komisarzy Ubezpieczalni przez „społeczników", którzy mieli utorować drogę do przywrócenia samorządu. „Społecznikami" mniej lub bardziej Ubezpieczalnie obsadzono, ale o przywróceniu samorządu jakoś głucho.

Dnia 9 czerwca obradował pod przewodnictwem p. Ministra Kościałkowskiego Zjazd Komisarzy Ubezpieczalni Społecznych. Wprawdzie p. Minister, w/g komunikatu prasowego, stwierdził, że „obecnie **dokonywa się ewolucja,** zdążająca do przywrócenia ustawowego samorządu w Ubezpieczalniach", poza tym jednak zwrotem nie dowiedzieliśmy się dotych czas o żadnych konkretnych posunięciach w tej dziedzinie.

Oczywiście nie możemy uznać za wystarczające żądania demokratyzacji samorządu przy jednoczesnym przemilczaniu **sprawy ordynacji wyborczej do Izb Ustawodawczych.** Pracownicy umysłowi i ich organizacje i ich prasa muszą sobie przyswoić tę prawdę, że **nie masz demokratycznego samorządu bez pełnej demokracji** politycznej, naczelnym warunkiem której jest dostęp mas ludowych do parlamentu i zapewnienie tym masom wpływu, odpowiadającego ich znaczeniu i sile. Przed masami ludowymi w Polsce stoją dzisiaj jako naczelne zagadnienia hasła demokratyzacji życia politycznego i społecznego. Przemiany, które zachodzą na terenie ruchu pracowniczego, pozwalają nam mniemać, że w walce o demokrację obok chłopa i robotnika nie zbraknie i pracownika umysłowego. Dlatego rozpoczęta obecnie przez naszą Partię pod tymi hasłami akcja masowa musi równie **dotrzeć i do skupisk pracowników umysłowych.**

St. G.

Dania pod rządami socjalistów

Korzystając z pobytu w Polsce dwuch socjalistycznych redaktorów z Danii ,tow. Lumbye i tow. Christiansena ,nawiązujemy z tym drugim ,jako politycznym redaktorem, rozmowę na temat stosunków polityczno - gospodarczych w tym kraju.

Tow. Christiansen, pomimo względnie młodego wieku, jest jednym z wybitniejszych kierowników prasy socjalistycznej. Odpowiadając na zadawane mu pytania, nie rzuca lekkomyślnie słów, lecz waży każdą odpowiedź.

Zaczynamy od pytania, kiedy powstał w Danii pierwszy Rząd socjalistyczny.

— Po raz pierwszy przyszli socjaliści do władzy w roku 1924. Powstał Rząd socjalistyczny pod przewodnictwem tow. Stauninga, który trwał tylko do jesleni 1926 roku, kiedy przy wyborach liberali wraz z konserwatystami utwozyli większość, która wyłoniła Rząd, na którego czele stanął premier Mygdal, wolnomyślny rolnik. Ten Rząd potrwał tylko do 1929, t. j. do najbliższych wyborów.

W wyborach 1929 roku socjaliści uzyskali największą liczbę głosów do Folketingu (Sejmu) : razem z radykałami mieszczańskimi utworzyli wspólnie Rząd, powołując na szefa tow. Stauninga. Wybory roku 1936 umocniły tylko stanowisko socjalistów, gdyż wraz z małą grupą radykałów mieszczańskich uzyskali większość również w Landstingu (senacie).

— Jak przedstawia się liczbowo reprezentacja socjalistyczna w obu izbach? — zapytujemy tow. Christiansena.

— Folketing liczy ogółem 149 posłów. W tej chwili zasiada w nim 68 posłów socjalistycznych i 14 radykałów. Landsting liczy 76 senatorów ,w tym jest 32 socjalistów i 7 radykałów. W obu tedy izbach socjaliści wraz z radykałami mieszczańskimi, którzy są zdecydowanymi demokratami, mają absolutną większość.

Zapytujemy o obowiązujące w Danii prawo wyborcze, na co otrzymujemy wyjaśnienie, że ordynacja wyborcza jest demokratyczna, pięcioprzymiotnikowa; wybierają również kobiety, ale wiek wyborczy ustalony jest dla obu izb na 25 lat życia.

— Czy macie w Danii ruch faszystowski?

— Jest mała partia, która robi wiele hałasu ,ale jest ona zupełnie bez znaczenia. W ostatnich wyborach nie uzyskała ani jednego mandatu.

— Czy nie sądzicie, że faszyści duńscy są popierani zzewnątrz?

— Nie przypuszczam, iżby otrzymywali jakiekolwiek poparcie z zagranicy.

— Czy jest w Danii ruch komunistyczny?

— Oczywiście — odpowiada mój rozmówca — ale nie o wiele więcej znaczy od ruchu faszystowskiego. Tyle tylko, że komuniści zdobyli dwa mandaty do sejmu. Najlepiej scharakteryzuje wam rolę komunistów w ruchu robotni czym liczba oddanych głosów na listę komunistyczną. Gdy socjaliści w ostatnich wyborach skupili koło swej listy 800.000 wyborców, to na listę komunistyczną oddano w całym kraju 17.000 głosów. Gdyby wybory odbyły się dzisiaj, kiedy bezrobocie jest mniejsze, aniżeli było w roku 1936, to komuniści zyskaliby o wiele jeszcze mniej głosów.

— Czy istnieje porozumienie między komunistami i socjalistami?

— Komuniści parokrotnie szukali porozumienia z socjalistami, ale znając ich jako przysięgłych wrogów socjalistów, *odrzuciliśmy porozumienie.* W sejmie wiele razy ich posłowie głosowali razem z prawicową opozycją przeciw Rządowi socjalistycznemu. Wspólny front z komunistami jest w Danii nie do pomyślenia.

— Czy macie w Danii problem mniejszości narodowych? — zapytujemy tow. Christiansena.

— Do pewnego stopnia mamy. Dania na lądzie graniczy tylko z Niemcami i po obu stronach tej granicy istnieje ludność mieszana. Dania jako kraj demokratyczny uważała za swój obowiązek udzielenie niemieckiej mniejszości *pełnych praw kulturalnych* i językowych, w przekonaniu, że w Berlinie to zrozumieją i że dalej na południe udzieli się Duńczykom takich samych praw. Nie bez tego, by po obu stronach granicy nie było niezadowolonych, uważających, że mniejszości narodowe są niesprawiedliwie traktowane, ale decyzje rządów na opinię te nie wpływają. Granicznych problemów pomiędzy Rządami Danii i Niemiec nie ma.

B.

Zapomniany robotnik-inteligent

Z naszych doświadczeń oświatowych

Spoglądamy na proletariat zwykle w sposób zbyt szablonowy, często masa zasłania obraz jednostki. W łonie klasy pracującej da się spostrzec niezwykła wielkość typów i zróżniczkowanie, o którym zapominamy często w codziennym życiu.

Jest to kwestia ważna dla całokształtu działalności kulturalno - oświatowej, gdyż tylko uwzględnienie tych różnic i dostosowanie się do najrozmaitszych poziomów umysłowych zapewni celowość w pracy nad kulturalnym doskonaleniem społeczeństwa.

Przez długi czas zapomniany został w ten sposób ROBOTNIK-NAUKOWIEC, robotnik - intelektualista, zaniedbany kosztem pracy dla najszerszych mas.

Ankieta o Kulturze Proletariatu, przeprowadzono przez krakowski Oddział TUR, dała przede wszystkim wypracowania takich myślicieli dzień spędzających przy młocie czy też parowozie, a wolny czas wieczorny poświęcających książce.

Najczęściej błądzi długo, szuka drogowskazu.

Jeden z turowców z Zagłębia Naftowego w swych pamiętnikach wspomina jakto pędzony żądzą wiedzy i chęcią czytania, zawsze po wypłacie sterczał przed wystawą księgarni — czytając tytuły książek naukowych. Nie wiedział w których znajdzie upragnioną wiedzę. Otóż na wystawie zobaczył raz „Chirurgię" — kupił, czytał nocami (jako młody jeszcze chłopak) — ale wkrótce zrozumiał, że z tej książki nie nauczy się przyrody i higieny, którą pragnął poznać. Długą i żmudną odbył drogę, by dotrzeć do dostępnej mu nauki.

Na Szkole Nauk Społecznych w Krakowie, obok słuchaczy obojętnych czy też zupełnie miernych wielu było takich zapaleńców nauki. Wspomnę dla ilustracji murarza J. F., który jest właścicielem wspaniałej biblioteki, rocznie wydaje na nią około 150 zł. Do niedawna mieszkał w suterenach, po dobrej prawdzie w zwykłej piwnicy — bo jak mówił na inną izbę nie stać go było — ale wolał tak mieszkać i kupować książki. Najciekawszą częścią biblioteki był katalog — naprawdę „rozumowany" — obok tytułu uwagi naszego turowca o wartości książki.

Ale i u tego inteligentnego i ciekawego robotnika znać brak odpowiedniego kierownictwa. Często kupował przy okazji tanie książki naukowe z działów, które dla jego kształcenia nie miały znaczenia.

Np. wśród masy cennych dzieł z dziedziny przyrodniczej, społecznej, czy literatury znajdujemy jakąś prze starzałą pracę przyrodniczą — pytam a poco to czytacie — odpowiedź prosta: „Kosztowała ta książka 15 gr. przypuszczałem, że wiedza w niej zawarta warłała więcej niż groszy 15".

Często marnuje się niepotrzebnie ten najcenniejszy może materiał ludzki, a przecież rozwój jego i odpowiednie kształcenie ma pierwszorzędne znaczenie nie tylko dla ruchu robotniczego, ale w ogólności dla podniesienia poziomu kulturalnego kraju.

TUR prowadzi od pewnego czasu żywą akcję, mającą na celu objęcie tego właśnie cennego elementu.

To zadanie właśnie spełniać miała Szkoła Nauk Społecznych TUR w Krakowie — cztery lata działalności wykazały w pełni jej celowość. Ciekawy eksperyment przeprowadzono w formie t. zw. „Seminarium Socjologicznego Szkoły". Polega ono na tym, że uczestnicy Sem. przeprowadzają obserwacje pewnych faktów społecznych — np. uczestnik otrzymuje za zadanie opis rodziny robotniczej albo przedstawienie procesu wyodrębnienia się i usamodzielniania młodego robotnika. Opis konkretnego faktu stanowi podstawę dyskusji i uogólnień przy czym robotnik ma możność twórczej samodzielnej pracy poznawczej, i bez narzucenia sądu kształci się samodzielność myśli. A poza tym... Zadziwiłby się zapewne prof. Krzywicki czy Wacław Sieroszewski — gdyby posłyszał, jak w ogólnej dyskusji nad zagadnieniami ustrojów rodzinnych robotnicy na „Krakowskiej Szkole" powołują się na „Ustroje pierwotne i barbarzyńskie" czy też przedstawiają formy rodzinne Jakutów na podstawie „12 lat w Kraju Jakutów" Sieroszewskiego.

Przyznajemy, że Krakowska Szkoła wykazała i pewne braki w szczególności wystąpiły one w trudnościach SELEKCJI odpowiedniego materiału. Było i tu trochę elementu, który stanowił pewne „obciążenie" w pracy.

Nie mniej w ciągu wakacji przeprowadzone zostaną nad tym właśnie problemem odpowiednie studia, tak że w przyszłym roku i pod tym względem sprawa przedstawiać się będzie dobrze.

Licząc się z koniecznością należytego kształcenia tej „elity umysłowej" w najlepszym tego słowa znaczeniu, Zarząd Główny TUR, na ostatnim posiedzeniu prezydium postanowił w przyszłym roku przystąpić do akcji w tym kierunku, podejmując organizację „uniwersytetów robotniczych" t. j. „Szkół nauk Społecznych" na wzór szkoły krakowskiej w kilku ośrodkach.

Podobnie I RUCH LUDOWY pracuje nad stworzeniem nowych ośrodków tego rodzaju, wzorując się na pracach niestrudzonego oświatowca ludowego, dyrektora Orkanowego Uniwersytetu Ludowego w Gaci - Solarza.

Jak wielkie znaczenie mieć może tego rodzaju praca — niech służy za przykład doskonale pod każdym względem urządzona Dania, kraj kultury powszechnej, opartej o wytrwałą pracę uniwersytetów ludowych.

F. GROSS.

Pokwitowania

NA OFIARY POGROMU
W BRZEŚCIU n/B.

Od emigracji polskiej we Francji zł. 100.

Polscy i żydowscy robotnicy zakładów „Always" poraz drugi składają zł. 10.

K. G. zł. 15.

NA FUNDUSZ IM. IGNACEGO DASZYŃSKIEGO

K. G. zł. 15.

NA OBOZY HARCERSKIE

K. G. zł. 15.

NA POWODZIAN

K. G. zł. 15.

Na strajkujących robotników w Wołominie w hucie „VITRUM"

L. Küntzel zł. 5.

Danielewicz zł. 2.

Skrajna lewica we Francji

Dziwna kariera wodza „rewolucyjnego frontu"

We Francji znacznie ożywiła się robota SKRAJNEJ lewicy. Tej nie-stalinowskiej. Stalinowcy już nie uchodzą za skrajną lewicę.

W lutym 1935, po spotkaniu Lavala ze Stalinem, drobne grupki skrajnie lewicowe (trockiści, anarchiści, grupka renegata Doriota—dziś faszysty) postanowiły wobec „jawnej zdrady" bolszewików i francuskich komunistów utworzyć t. zw. „rewolucyjny front" pod hasłami: „precz z kapitalizmem, przecz ze stalinizmem!" „Front" rychło się rozleciał, a Doriot „odmaszerował" na prawo.

Tymczasem „zdrada" komunistów trwa dalej i jeszcze się pogłębia. W święto Joanny D'Arc organ Komunistycznej Partii Francji „Humanite" głosił: „Joanna d'Arc — to symbol patriotyzmu. Na wolności i w niewoli walczyła do końca... Walczyła z feudałami, wrogami króla, stojącymi po stronie najeźdźcy. JEST TO PRZYKŁAD I NAUKA DLA NASZYCH CZASÓW"...

Rozdźwięk między komunistami a t. zw. „skrajną lewicą" pogłębia się coraz bardziej. Ponowiły się próby stworzenia „rewolucyjnego frontu". Trockistom nie udało się zgalwanizować tego „frontu". Szczęśliwszymi okazali się anarchiści, którzy zwołali niewielką konferencyjkę grupek lewicowych. Światoburcze plany zaczęły się od bardzo skromnych nieobiecujących początków. Ponieważ uczestnicy tego „frontu", mimo, że są nieliczni, różnią się między sobą w poglądach na najbardziej zasadnicze sprawy, więc ograniczono się do takich haseł jak „przede wszystkim rewolucja!" „zebrać wszystkie rewolucyjne siły do kupy!" itp.

Wodzem „frontu" jest p. George Valois. Pełen temperamentu 59-letni przewódca anarchizmu francuskiego ma za sobą bardzo urozmaiconą karierę. Zaczął od anarcho-syndykalizmu. Był pod silnym wpływem Jerzego Sorela. W r. 1906 nagle znalazł się w szeregach... rojalistów, pisał do „Action Française" (organ rojalistów).

W r. 1925 zrywa z rojalistami i zakłada własną Partię Faszystowską. W trzy lata Partię tę rozwiązuje i zakłada nową „republikańsko - syndykalistyczną". Wkrótce deklaruje się jako zdecydowany anarchista. Słowem wraca do punktu wyjścia.

Ta ewolucja wodza „frontu rewolucyjnego", jest bardzo interesująca. Tym bardziej, że jego poprzednik Doriot tworzy obecnie front faszystowski.

Zdrada wielkiego kapitału francuskiego

Rząd „Frontu Ludowego" złamie ofensywę reakcji

Konfederacja Pracy grozi upaństwowieniem kopalń i wielkiego przemysłu

Socjalistyczny „Populaire" prowadzi w d. c. gwałtowną kampanię przeciwko reakcji prawicowej i finansjerze francuskiej, zapowiadając w artykule wstępnym, że „Front Ludowy"

ZŁAMIE OBECNĄ OFENSYWĘ REAKCJI

i sparaliżuje wszystkie intrygi, knute w pewnych kołach politycznych.

„Populaire" zapewnia, że wszystkie stronnictwa Frontu Ludowego są w dalszym ciągu całkowicie

SOLIDARNE Z SOBĄ

i kpi z pogłosek o rzekomo przygotowującej się zmianie gabinetu.

Akompaniamentem do wywodów „Populaire" były przemówienia ministra stanu i sekretarza generalnego partii socjalistycznej Paul Faure, oraz sekretarza generalnej konfederacji pracy Jouhaux.

Paul Faure przemawiając w ub. niedzielę w Lyonie oświadczył, że socjaliści nie mają bynajmniej zamiaru wyrzekać się współpracy radykałów i komunistów i jeżeli stronnictwa te pozostaną wierne „Frontowi Ludowemu" to socjaliści są zdecydowani w obliczu trudności finansowych, zażądać od parlamentu, by dał im środki

DO ZŁAMANIA TEJ OBRĘCZY, KTÓRĄ SIŁY KAPITALISTYCZNE PROBUJĄ ZACISNĄĆ DOOKOŁA PARTII SOCJALISTYCZNEJ.

Minister Faure oznajmił, że

KAPITAŁY W DALSZYM CIĄGU UCIEKAJĄ Z FRANCJI. UCIEKA RÓWNIEŻ PRZEMYSŁ.

Poszczególni przedsiębiorcy przenoszą fabryki zagranicę. „Zażądamy od parlamentu — oświadczył minister — zarządzeń szybkich i skutecznych, które by zapobiegały uprawianiu tej zdrady".

Sekretarz generalny Konfederacji Pracy Jouhaux, który przemawiał w Perigeux na zgromadzeniu departamentalnym związków zawodowych departamentu Dordogne, wystąpił z szeregiem zapowiedzi, które wywarły w Paryżu duże wrażenie. Jouhaux wskazuje, że

SYTUACJA FINANSOWA FRANCJI JEST WŁAŚCIWIE DOBRA,

gdyż pokrycie złotem wynosi aż 55 proc. podczas gdy w Niemczech pokrycie nie dosięga nawet 10 proc., zaznaczył jednak, że 30 miliardów jest we Francji stezauryzowanych. Jouhaux podkreślił, że tezauryzację uprawiają nie tylko drobni ciułacze, ale również banki, które organizują spekulację między narodową i ucieczkę kapitałów z kraju. Jouhaux żądał w imieniu związków zawodowych, aby Rząd powziął jaknajenergiczniejsze zarządzenia przeciwko tym praktykom i oświadczył, że nie żąda wprawdzie jeszcze teraz uspołecznienia banków, ponieważ moment na tę reformę nie nadszedł, jednakże musi już domagać się

KONTROLI NAD KREDYTAMI.

„Aby zaś kraj mógł żyć spokojnie w warunkach wolności, dodał Jouhaux, trzeba będzie

UPAŃSTWOWIĆ KOPALNIE, WIELKI PRZEMYSŁ ŻELAZNY, I PRZEDSIĘBIORSTWA TRANSPORTOWE".

Co się dzieje w Sowietach?

Dalsze aresztowania generałów

Obłąkana „czystka" i masowe represje w całym kraju.

W Moskwie krążą uporczywe pogłoski, iż ostatnio zostali aresztowani: gen. Lewandowski — dowódca zakaukaskiego okręgu wojennego, Gorbaczew — zastępca dowódcy moskiewskiego okręgu wojskowego, gen. Hecker — naczelnik wydziału zagranicznego komisariatu obrony, Krestynski — b. ambasador w Berlinie i b. zastępca komisarza spraw zagranicznych, przeniesiony ostatnio do komisariatu sprawiedliwości, Karachan — b. wicekomisarz sprawiedliwości i b. ambasador w Chinach i Turcji, a swego czasu poseł w Warszawie, Rosenberg — b. zastępca sekretarza generalnego Ligi Narodów, ostatnio poseł ZSRR w Madrycie, Stern — naczelnik wydziału zachodniego w komisariacie spr. zagr., Cukierman — naczelnik wydziału dalekowschodniego w kom. spraw zagr., Jureniew — b. długoletni ambasador w Tokio, mianowany ostatnio ambasadorem w Berlinie, Mironow — zastępca naczelnika wydziału prasowego kom. spr. zagr., Eljawa — zastępca komisarza lekkiego przemysłu i b. przewodniczący rady komisarzy ludowych federacji zakaukaskiej.

Mówi się również o aresztowaniu Lubimowa, komisarza przemysłu leśnego i naczelnego komendanta milicji moskiewskiej — Wula. Wedle innych pogłosek, dotychczasowy wicekomisarz spraw wewnętrznych Agranow został przeniesiony na stanowisko kierownika G. P. U. do Samary lub Uaratowa.

DYMISJA KOMISARZA HANDLU.

Korespondent PAT dowiaduje się ze źródeł oficjalnych, że komisarz ludowy handlu zagranicznego Rosenholc został zwolniony z zajmowanego stanowiska. Następca jego nie został wyznaczony.

ZABÓJSTWO ZA OSKARŻENIE O „TROCKIZM"

Prasa sowiecka potwierdza wiadomość podaną przez dzienniki zagraniczne o zabójstwie w Tyflisie dyrektora miejscowego teatru Akakija Czkonia. Mordercą jego jest jeden z miejscowych działaczy teatralnych oskarżony przez dyrektora o przynależność do grupy trockistów.

ARESZTOWANIE NACZELNIKA GPU NA UKRAINIE

Wedle doniesień z Moskwy naczelnik G. P. U. i komisarz bezpieczeństwa na Ukrainie. Balicki został aresztowany. Balicki był członkiem Politbiura i C. K. W. partii komunistycznej na Ukrainie oraz członkiem C. K. W. partii komunistycznej sowieckiej.

CZYSTKA W... TEATRACH

Usunięto ze stanowiska naczelnego działu repertuaru teatrów moskiewskich Litińskiego oraz dyrektora moskiewskiego teatru artystycznego Arkadiego. Redukcje te są dalszym ciągiem „czystki" przeprowadzanej obecnie w teatrach. Obaj wyżej wymienieni zostali usunięci za tendencyjne podanie repertuaru moskiewskiego teatru artystycznego, mającego występować podczas Wystawy w Paryżu.

Pod rządami kliki militarnej

Katastrofalna sytuacja finansowa Japonii

60 proc. budżetu pochłania armia

Prasa japońska podkreśla trudności, jakie zwalczyć będzie musiał minister finansów w przyszłym roku budżetowym. Zdaniem pism, trudności te zmuszą ministra do zastosowania surowej kontroli finansów i gospodarstwa narodowego, w przeciwnym razie ludność musiałaby się zgodzić na nowe ofiary na rzecz bezpieczeństwa kraju. Armia i marynarka będą musiały zredukować swe wymagania, aby pozostać w granicach zdolności ekonomicznych kraju. Jak przewidują, armia pochłonie 900 milionów yen a marynarka 800 milionów z budżetu wynoszącego ogółem 3 miliardy 200 milj. yen. Wzrost kredytów na obronę narodową wyniesie w porównaniu z rokiem ubiegłym prawie 300 milionów.

Rząd baskijski zostaje w Bilbao

Rząd baskijski komunikuje, iż postanowił jednogłośnie pozostać w Bilbao.

Zakaz wywozu gazów trujących

Z dn. 15 b. m. wywóz z W. Brytanii gazów trujących bez zezwolenia zostanie zabroniony.

Rozwiązanie parlamentu irlandzkiego

Parlament irlandzki został w poniedziałek wieczorem rozwiązany. Nowe wybory wyznaczono na 1 lipca, zaś pierwsze posiedzenie nowego parlamentu na 21 lipca.

Pod strażą karabinów maszynowych

pracują wielkie stalownie amerykańskie

Groźba proklamowania strajku generalnego w przemyśle

W poniedziałek w Monroe (stan Michigan) związek zaw. robotn. przemysłu samochodowego zorganizował wielką manifestację celem zaprotestowania przeciwko mobilizacji gwardii narodowej, zarządzonej przez niektórych gubernatorów stanów. Nad spokojem w mieście czuwało wojsko i policja, uzbrojone w karabiny maszynowe. Ponieważ demonstracja przeszła w spokoju, wydano gwardii narodowej rozkaz wycofania się. Jeden z przywódców komitetu organizacji przemysłowej oświadczył, iż robotnicy nie cofną się przed żadną akcją dla zmuszenia „Republic Steel Corp." do podpisania układu o zarobkach z komitetem organizacji robotników przemysłu stalowego. Dla podpisania tego układu dano towarzystwu dwa dni.

Połączenie kolejowe z fabryką Republic Steel Comp. zostało przerwane przez strajkujących, którzy zerwali szyny na przestrzeni 20 mtr. na jednej linii, a na drugiej wyładowali 20 wagonów kamieni. Fabryka zaopatrywana jest drogą powietrzną.

Przewódcy amerykańskiej federacji pracy i komitet organizacji przemysłowej postanowili chwilowo nie organizować strajku powszechnego na znak protestu przeciwko działalności policji podczas strajku w stalowniach, lecz zwrócili się do gubernatora stanu Ohio, Daveya z żądaniem wyzyskania wszelkich środków, będących w jego dyspozycji celem zlikwidowania strajku w Republic Steel Co.

Prezes komitetu organizacji przemysłowej John Lewis zarządził strajk 9.500 górników, członków United Mine Workeres w 17 kopalniach, należących do Bethlehem Steel Corp. i Yungstown Sheettubeco.

W czasie starcia, jakie nastąpiło pomiędzy placówkami strajkujących, a robotnikami, pracującymi w stalowniach Bethlehem Steel Corp., trzech robotników zostało rannych.

Podróże Van Zeelanda

mają wyjaśnić sytuację ekonomiczną Europy

Premier belgijski Van Zeeland w towarzystwie małżonki, sekretarza osobistego i przyjaciela swego profesora Duprez udał się do Nowego Jorku. Van Zeeland udaje się na zaproszenie uniwersytetu w Princetown, który wręczy mu dyplom doktora honoris causa. Fakt, że Van Zeelandowi nie będzie towarzyszył żaden urzędnik ministerium spraw zagr. podkreśla prywatny charakter podróży. Mimo to szef Rządu belgijskiego będzie w ciągu kilku dni gościem prezydenta Roosevelta w Białym Domu. Można przypuszczać, iż obaj mężowie stanu dokonają szerokiego przeglądu horyzontu ekonomicznego.

***

„Oeuvre" omawiając podróż premiera Van Zeelanda do Ameryki zaznacza, iż w wyniku rozmów paryskich premier belgijski został obarczony pewnego rodzaju misją z ramienia Francji. Dziennik daje do zrozumienia, iż na marginesie swej akcji na rzecz międzynarodowego odprężenia gospodarczego premier Van Zeeland wysunąć ma szczególnie żądanie pomocy ze strony St. Zjednoczonych dla Francji, celem umożliwienia Rządowi francuskiemu utrzymania dotychczasowej liberalnej polityki gospodarczej.

„Specjalny urząd informacji państwowych"

Prezydent Republiki hiszpańskiej podpisał dekret o utworzeniu „specjalnego urzędu informacyj państwowych". Urząd ten podlegać będzie wyłącznie ministrowi spraw wewnętrznych, a zadaniem jego jest walka ze szpiegostwem pod wszelkimi jego postaciami. Dotychczas walka ze szpiegostwem prowadzona była przez władze wojskowe i urząd cywilny, zależny od dyrekcji służby bezpieczeństwa.

Zakaz pobytu na Helu

i na obszarach warownych wybrzeża morskiego

PAT donosi: Na podstawie ustawy o stosunkach prawnych na obszarach warownych i rejonach umocnionych oraz rozporządzenia rady ministrów z dnia 8 marca 1937 r. o wprowadzeniu ograniczeń w rejonie umocnionym Hel — został ograniczony ruch i pobyt osób postronnych na poszczególnych terenach rejonu umocnionego Hel, w sposób następujący:

1) z dn. 7 czerwca rb. zostanie zamknięty wstęp osobom postronnym z lądu, morza i powietrza na część rejonu umocnionego Hel, w granicach od drugiego z kolei ogrodzenia wojskowego na południowo - wschodniej krawędzi terenów spółki „Jurata" w miejscowości tejże nazwy, do końca półwyspu helskiego, łącznie z osadą Hel i stacją P. K. P. Hel.

2) tymczasowo zwolnione są od obowiązku uzyskania specjalnego zezwolenia władz wojskowych na przyjazd, pobyt lub zamieszkanie, osoby przybywające lub zamieszkałe, z chwilą ogłoszenia niniejszego, na terenach i w miejscowościach rejonu umocnionego Hel, poza obszarem, podanym w punkcie 1) niniejszego obwieszczenia.

3) przekroczenie granic terenu określonego w punkcie 1) zamkniętego dla osób postronnych, jest dozwolone jedynie osobom zaopatrzonym w przepustki specjalne.

Kronika bielsko-bialska

Napad endecki z 18 lutego przed sądem

Przez kilka tygodni trwał strajk „polski" w firmie Biester w Bielsku. Firma ta wypłacała faszystowskim łamistrajkom po 10 zł. Celem poparcia tego strajku proklamował Związek Klasowy dwugodzinny strajk solidarności, podczas którego odbyło się w Domu Robotniczym w Bielsku wielkie zgromadzenie przy udziale kilku tysięcy robotników. Po zgromadzeniu udali się zgromadzeni spokojnie do domu.

W najbliżeszym sąsiedztwe Domu znajduje się Dom Polski, siedziba „Polskiej Pracy". Przed tym Domem Polskim zgromadziła się grupa faszystowskich młodzieniaszków, uzbrojonych w kije okute żelazem i w noże. Na robotników, powracających ze zgromadzenia do domu, napadli faszystowscy bojówkarze i pobili kilku kijami i nożami tak, że pogotowie ratunkowe musiało odwieść ich do szpitala. Taki stan rzeczy stwierdziło śledztwo, przeprowadzone przez policją, a raport policji wskazał, że zgromadzenie odbyło się w spokoju.

Dziwne jest, że śledztwo tak długo trwało, bo rozprawa odbyła się dopiero 25 maja.

Akt oskarżenia zawiera 13 nazwisk, pomiędzy którymi znajdowały się 2 nazwiska członków Klasowego Związku Zawodowego. To oskarżenie wywołało nie małe zdziwienie w kołach robotników. Oskarżenie brzmi: „Dnia 18 lutego 1937 r. powstała na pl. Narutowicza bitka między socjalistycznymi i narodowymi robotnikami, podczas której oskarżeni posługiwali się kijami, nożami, kamieniami i cegłą". Według oskarżenia zawiniły zatem obie strony.

Zadziwiające brzmiene oskarżenia! Endecy usprawiedliwiają się tym, że obawiali się ewentualnego napadu ze strony „czerwonych" na Dom Polski i dla jego obrony wstawili się za tym domem. Kto temu uwierzy?

Trzeba pomyśleć, że Dom Polski od dziesiątek lat znajduje się w sąsiedztwie Domu Robotniczego i nigdy nie wpadło robotnikom na myśl dokonać jakiegoś napadu na Dom Polski, lecz akuratnie 18 lutego przestraszyli się endeko-faszyści rzekomego napadu. To jest kłamstwo. Naoczni świadkowie twierdzą, że między endekofaszystami, którzy zgromadzili się dn. 18 lutego przed Domem Polskim znajdowali się młodzieńcy, którzy z ruchem robotniczym nie mają nic wspólnego.

O jednym z oskarżonych dowiedziano się, że już kilka dni przed zgromadzeniem agitował za „wymarszem do Domu Polskiego".

Rozprawa z dnia 25 maja została odroczona z powodu niestawienia się trzech bojówkarzy faszystowskich. Następna rozprawa rozpoczęła się dnia 9 czerwca.

Klasa robotnicza tut. okręgu interesuje się bardzo żywo przebiegiem procesu.

Wiadomości Sportowe

Z dnia

ŚLĄSK CHCE ROZEGRAĆ DRUGI MECZ Z REPREZENTACJĄ BASKÓW

Jak się dowiadujemy, śląski okręgowy Związek Piłki Nożnej zwrócił się do śląskich władz wojewódzkich z prośbą o zezwolenie na rozegranie drugiego meczu piłkarskiego z reprezentacją Basków. Śląski Związek Piłki Nożnej, który jest odpowiedzialny finansowo wobec Basków, chciałby ten drugi mecz rozegrać w najbliższą niedzielę.

Dotychczas nie wiadomo, jakie stanowisko zajmą władze wojewódzkie wobec tej prośby. Ciekawe, że na czele śląskiego związku piłkarskiego stoi inspektor policji śląskiej. Widocznie nie uważa on, aby mecz mógł zagrozić bezpieczeństwu publicznemu.

Boks

A JEDNAK BRADDOCK WALCZY O MISTRZOSTWO ŚWIATA Z LOUISEM

Jak wiadomo nowojorska komisja bokserska zdyskwalifikowała Braddocka i zabroniła mu rozegranie meczu z Louis'em, poza tym nowojorska komisja bokserska zwróciła się do sądu związkowego w Filadelfii ze skargą na organizatorów meczu chicagowskiego, domagając się wydania zakazu meczu pomiędzy Brddockiem a Louis'em. Sąd w Filadelfii skargę nowojorskiej komisji odrzucił, tak, że mecz napewno dojdzie do skutku. Walka toczyć się będzie o tytuł mistrza świata. Nowojorska komisja odwołała się wprawdzie do sądu najwyższego w Waszyngtonie, ale trybunał ten znajduje się obecnie na letnich feriach i skarga nie ma żadnego praktycznego znaczenia, gdyż będzie mogła być rozpatrzona dopiero w kilka miesięcy po meczu.

Niemiecki urzędowe Biuro Informacyjne słusznie nie przywiązuje żadnej wagi ani do dyskwalifikacji Braddocka, ani do skarg, sądowych, wytoczonych przez nowojorską komisję boks. W gruncie rzeczy, twierdzi melancholijnie agencja, *amerykanie nie życzą sobie zdobycia tytułu mistrza przez Niemca Schmelinga.* Wprawdzie tym samym tytuł mistrza oddają w ręce murzyna Louis'a, ale kwestie rasowe w Ameryce widocznie schodzą na drugi plan gdy w grę wchodzi interes amerykańskich menagerów. Murzyn, czy nie murzyn zostawi część zdobytych sum w rękach przedsiębiorców amerykańskich, którzy mają monopol na zorganizowanie wielkich imprez bokserskich. Zdobycie tytułu mistrza świata przez Niemca Schmelinga wyrwałoby ten monopol z rąk przedsiębiorców amerykańskich, gdyż oczywiście Schmeling walczyłby o mistrzostwo świata na terenie Niemiec i nie kwapiłby się do podziału sum, zarobionych z amerykańskimi przedsiębiorcami. W tych warunkach Amerykanie wolą, aby tytuł przypadł nawet murzynowi, byleby pozostawał w Ameryce. Żadne skargi sądowe, które mają charakter czysto formalny, nie zmienią tego stanu rzeczy. Co innego, że tytuł mistrza świata zdobyty w tych warunkach traci wiele na swym znaczeniu, ale tym znowu Amerykanie nie bardzo się przejmują.

Piłka nożna

JAKIE KLUBY WCHODZĄ DO LIGI OKRĘGOWEJ

Zarząd WOZPN ustalił ostatecznie skład ligi okręgowej, a mianowicie: Polonia, Fort Bema, Orkan, Pwatt, Legia, Okęcie, Huragan, Warszawianka Ib, CWS, Znicz, Granat, Czarni. Razem 12 klubów.

Wioślarstwo

PUNKTACYJNA TABELA WIOŚLARSKA

Po ostatnich regatach wioślarskich punktacyjna tabela wioślarska przedstawia się nstępująco:

Kluby męskie — Kolejowy KW Bydgoszcz 91 pkt, Bydgoskie TW, 81 p., AZS Poznań 74 p., Warsz. TW 40, KW Gdańsk 35, TW Płock 30, PKS Bydgoszcz 28, Prąd 21.5, Firthjoi 16, KW Toruń 16, Hraudenzer RV 15.5, Żoliborz 15, Syrena 12, Rejów 8, Wisła Grudziądz 6.5, Wisła Warszawa 5, AZS Warsz. 5 p., Chełmża 4, Oficerski YK 3, Neptun 2, TW Włocławek 2.

Kluby kobiece — Bydgoski KW 23, Żoliborz 8, Gryf, Warsz. KW i KW Gdańsk po 1 pkt.

Na robotach publicznych w Grudziądzu
wybuchł strajk „polski"

W dn. 10 czerwca b. r. wybuchł strajk „polski" robotników zatrudnionych przy robotach publicznych w Grudziądzu.

Strajk rozpoczęła grupa, licząca 800 ludzi. Robotnicy dotychczas otrzymywali 10 zł tygodniowo. Domagają się zatrudnienia przez 46 godzin tygodniowo i wypłaty według taryfy dla przemysłu.

Dn. 14 b. m. strajk rozszerzył się i obejmuje już 1800 ludzi, przyczym od godz. 18 rozpoczęli strajkujący głodówkę.

Strajkujący znajdują się w kilkunastu punktach na terenach pracy, jak n. p. w składnicach, żwirowni, piaskowni, oczyszczalni miejskiej, oraz na ulicach przy których dotychczas pracowali.

Nastrój jest podniecony, gdyż należy uwzględnić, iż chodzi tu o ludzi, którzy od lat kilku są bez pracy, a korzystali jedynie z akcji doraźnej, która dawała im przeważnie parę złotych miesięcznie.

Zarząd miejski zajął stanowisko negatywne wobec żądań robotniczych, domagając się przerwania strajku przed wszczęciem rokowań.

„Transportowiec"

Ukazał się nr. pierwszy wznowionego „Transportowca", organu Związku Zaw. Transportowców R. P.

Na treść pierwszego numeru składają się artykuły:

„Siła niespożyta" — Od Redakcji; **„Harmonia czy walka"** — Zygmunt Żuławski; **„Związek Zawodowy Transportowców to potęga"**—Rudolf Cymerman; **„O Gdyni i jej proletariacie"** — Kazimierz Rusinek: **Klasowy ruch zawodowy w Polsce; Z działalności Zarządu** Głównego Z.Z.T. O ludzkie **warunki mieszkaniowe dla robotników**; Obszerny dział: **„Związek w pracy i w walce"; „Pracownicy transportowi za granicą"**

Bratniemu organowi składamy życzenia pomyślnego rozwoju.

Sprawa przy dzwiach zamkniętych
Fryzjerskie niedziele w podwójnej niewoli

Przeciągam ręką po twarzy i konstatuję: Tak, stanowczo trzeba się ogolić. Wzrok wysłany w głąb ulicy chwyta gdzieś błysk słońca w dwóch mosiężnych talerzach, zawieszonych u poziomego pręta.

*Na szybie jaskrawo krzyczy napis: **Golenie 10 groszy, strzyżenie 20 groszy, strzyżenie pań... manicure...***

I kiedy szyję obtykają mi pieczołowicie białym płótnem, czytam na ścianie wykaligrafowany na arkuszu napis:

„Spowodu trudności czynionych przez cech i innych jesteśmy zmuszeni zaprzestać pracy w niedziele i święta. W soboty i dni przedświąteczne zakład nasz otwarty jest do późnych godzin".

Tak. Trudności. Te cechowe i „inne". Przypuszczam, że te ostatnie noszą granatowy mundur i bloczek do protokułów w kieszeni. I dlatego „zmuszeni jesteśmy". W czerwcu roku 1937. Nareszcie...

A istnieje gdzieś, na uboczu, uchwalona przez Sejmy, kontrasygnowana przez Ministrów ustawa o czasie pracy. Wykruszyła się widać, wędrując na Pańską, Wronią czy Smoczą, gdzie trzeba „aż" autorytetu cechu i pana przodownika, by po 19 latach istnienia dotarła za drzwi, ozdobione mosiężnymi talerzami.

W pogodne niedzielne ranki, kiedy słońce wyrzuca z każdego tramwaju na krańcach miasta tłumy radosne, jasne i z „wałówką" pod pachą — jak wtedy, przed tymi drzwiami stoi jakiś młody człowiek, z najniewinniejszą miną obserwujący ulicę. Wystarczy przystanąć, wystarczy mieć nieogoloną twarz, a już wędruje klucz do zamku czy kłódki, uchylają się lekko drzwi i ze słońca ulicy nurkuje się odrazu w ciemność chłodną, pobladłą od mdłego blasku żarówek.

— Ilu pan w taką niedzielę zrobił — pytam golącego mnie młodzieńca, o bladej twarzy i bujnej czuprynie.

— Już piętnastu. Dociągnie się do trzydziestki.

Kombinuję. Pracuje ich dwóch. Po trzydziestu klientów. Od każdego przeciętnie 25 groszy. (Ceny przy drzwiach zamkniętych podwójne) = 7 zł. 50 groszy zarobku. Od siódmej rano do trzeciej popołudniu w niedzielę. Ale przepraszam. Przecież z tego połowę — wedle umowy, weźmie właściciel zakładu, za lokal, za narzędzia, za światło. A i ten, co „pracuje" na ulicy z kluczem i z okiem wysubtelnionym na widok granatowego munduru, także należy do spółki.

Słabo kalkuluje się niedziela w mrocznej razurze. Poprostu nie warto byłoby, poprostu trzebaby rzucić brzytew i marynarkę i ruszyć tramwajem czy kolejką jak inni, gdyby...

— W poniedziałek, to nieraz godzinami się siedzi i ani żywy pies nie zajrzy. Wtorek także nieszczególny. Prawdziwa robota zaczyna się w piątek...

Zaczyna się w piątek i trwa poprzez „późne godziny" sobotnie, kiedy stali klijenci, znajomi i bywalcy zakładu przychodzą z wyliczeniem, aby długo nie czekać, kiedy zbiera się całotygodniowe zarosty z opalonych robociarskich twarzy, kiedy nieraz dopiero trzask zamykanej bramy kładzie kres nieustannej wędrówce po półkolu o długości trzech kroków dokoła fotela z „gościem".

Rezultaty — równie mizerne. Przyczyny..? Kryzys, bezrobocie, konkurencja i żyletki.

— Dawniej ten i ów golił się u nas, brzytwy w rękę wziąć nie umiał. Teraz żyletkę sobie kupił i skrobie się aż trzeszczy.

— Dawniej był czas, że jak przyszedł klient to było go za co starannie ogolić i wodą pokropić i „szanowaniem" wyczęstować na całego. A dziś. Znalazł się jeden co ma osiem razur. Nabrał chłopaków z prowincji i wywiesił „golenie za 10 groszy". I tłok. A ty człowieku, jak nie chcesz patrzeć cały dzień na drzwi — musisz robić tak samo.

Konkurencja obniża ceny. Korzysta na tym konsument. Ale gdzie tam...

— Przy takiej cenie to na patatajkę trzeba gości ekspediować, żeby przecież wyrobić na chleb i zupę. Dobrze jeszcze, jak goście idą. Klient rozumie, że za dziesiątkę nie dostanie roboty takiej jak u Ewarysta — ale to nie pomaga.

Skończone golenie — tania męska sprawa. Ta sprawa, która w niedzielę jest sprawą przy dzwiach zamkniętych, zamkniętych — ze względu na niemoralność, jaką jest wyzysk pracownika, wyciąganie z niego ostatnich sił w niedzielne poranki.

Ktoś gdzieś chciałby, aby stała się ona — niedzielna sprawa — sprawą przy drzwiach otwartych, — aby poprzez pozwolenie na otwarcie zakładów fryzjerskich — zmusić tych białych murzynów w białych kitlach do wyrzeczenia się chwili spokoju: niedzielnego wypoczynku...

Wyrok na Szymika
Zatwierdzony przez Sąd Najwyższy

Sąd Najwyższy rozpatrywał skargę kasacyjną w procesie Szymika — bezrobotnego, który zabił dyrektora Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Gosiewskiego.

Jak wiadomo Szymik w obu instancjach skazany był na bezterminowe więzienie. Obrońca jego, adw. Gacki, wniósł skargę kasacyjną, poruszając w niej kwestię poczytalności oskarżonego.

Obie instancje odrzuciły hipotezę niepoczytalności.

Sąd Najwyższy skargę kasacyjną obrońcy oddalił, przez co wyrok stał się prawomocny.

S. K.

Wiadomości z całej Polski

SKRYTOBÓJCZY STRZAŁ PRZEZ OKNO DO KUPCA

W miejscowości Trzcieniec, pow. przemyskiego, dokonano skrytobójczego strzału przez okno do śpiącego kupca drzewnego Emila Ringla, który poniósł śmierć na miejscu. Domownicy, obudzeni odgłosem strzałów, rzucili się w pościg za sprawcą, któremu udało się zbiec.

Istnieje przypuszczenie, że morderstwa dokonano na tle konkurencji pomiędzy kupcami drzewnymi. W związku z tym aresztowano kilka osób.

SZKIELET LUDZKI POD PODŁOGĄ

W Czeladzi, woj. kieleckiego, w czasie przebudowy podłóg, w gmachu Magistratu, natrafiono na parterze, na głębokości 1 mtr. na kościotrupa tajemniczego pochodzenia. Wysuwana jest koncepcja że mord ten dokonany został jeszcze za czasów zaboru rosyjskiego przed kilkudziesięciu laty.

WYSTAWY ROLNICZEJ W MIECHOWIE NIE BĘDZIE.

Z uwagi na straszną klęskę powodzi i gradobicia, którą nawiedziła cztery z pośród pięciu powiatów, biorących udział w mającej się odbyć w lipcu rb. wystawie rolniczo-przetwórczej w Miechowie, organizatorzy stanęli na stanowisku, iż wystawę należy odłożyć do roku przyszłego, a obecnie ograniczyć się jedynie do pokazu, połączonego z zakupem koni remontowych.

SPRÓCHNIAŁY SUFIT SPADŁ NA DZIECI W SZKOLE

W szkole powszechnej we wsi Halinów pow. kielecki w czasie lekcji zawaliła się część sufitu nad klasą, grzebiąc pod gruzami dwoje dzieci w wieku lat 7 i 8.

Jedno z nich doznało pęknięcia krocza, drugie zaś złamania lewej nogi. Dzieci przewieziono do szpitala.

BURZE Z PIORUNAMI NAD POW. DROHOBYCKIM JEDNA OSOBA ZABITA

Nad powiatem drohobyckim przeszła gwałtowna burza, połączona z piorunami. Jeden z piorunów uderzył w dom Mikołaja Krucaja w Dobrowlanach i zabił na miejscu 3-letniego syna Iwana, zaś ciężko zranił właściciela, jego żonę Paraskę i 5-letnią córkę Stefanię. Wszystkich w stanie ciężkim odwieziono do szpitala powszechnego w Drohobyczu.

Piorun uderzył również w dom Michała Wyznyka w tej samej wsi. Dom spłonął doszczętnie wraz z narzędziami rolniczymi i psem.

Wreszcie piorun uderzył w dom Zofji Stryjskiej w Rolowie. Dom spłonął doszczętnie.

SAMOBÓJSTWO GÓRNIKA W RYBNIKU

W szpitalu Spółki Brackiej w Rybniku, wydarzył się wstrząsający wypadek samobójstwa. Mianowicie w ogrodzie tego szpitala powiesił się na drzewie 42-letni górnik Szymon Kominek z Marklowic Dolnych.

Kominek miał się poddać w najbliższych dniach amputacji ręki. Przejął się on tak bardzo tym faktem, iż popełnił samobójstwo.

Kacik radiowy

KORNEL MAKUSZYŃSKI PRZED MIKROFONEM

W cyklu adycyj p. t. „Z mojego warsztatu" przemawiało już kilku autorów. Z kolei zabierze głos Kornel Makuszyński i powie o swoich przeżyciach oraz zabawnych historiach, jakie zdarzyły mu się w związku z jego twórczością literacką. Audycja odbędzie się dn. 16.VI o godz. 16.00.

Radio warszawskie

ŚRODA, 16 czerwca

6.15 Pieśń. 6.18 Gimnastyka. 6.38 Muz. (płyty). 7.00 Dzien. por. 7.15 Muz. (płyty). 7.15 Aud. dla poborowych. 7.35 Muz. (płyty). 8.00 Aud. dla szkół. 11.30 „Kiciuś - rybołówca" — aud. dla dzieci. 12.00 Hejnał. 12.03 Dzienn. południ. 12.15 Ochrona ogrodów przed suszą — pog. 12.25 Uwertury w wyk. ork. dętej Huty „Pokój" (z Katowic). 15.45 Wiad. gospod. 16.00 Z mojego warsztatu — szkic literacki K. Makuszyńskiego. 16.15 Muz. salonowa w wyk. Kwartetu Rozgłośni Krakowskiej. 16.45 Odczyt wojskowy. 17.00 Utwory wiolonczelowe w wyk. Z. Adamskiej. 17.20 Rec. śpiewaczy Arno Niitofa (baryton). 17.50 Promienie kosmiczne — pog. 18.00 Chwila Biura Studiów. 18.10 Program. 18.15 Wiedeński Kwartet Schrammla (płyty). 18.50 Pog. akt. 19.00 Słynni dyrygenci — Henryk Wood (płyty). 19.50 Wiad. sportowe. 20.00 Wesoły festival — (ze Lwowa). 20.45 Dziennik wiecz. 20.55 Pog. akt. 21.00 Konc. chopinowski w wyk. J. Familier - Hepnerowej. 21.45 „Ta trzecia" — humoreska H. Sienkiewicza (III). 22.00 Muz. lekka w wyk. Ork. Wileńskiej pod dyr. Szczepańskiego. 22.50 Ostatnie wiadomości dzien. wiecz.

WARSZAWA II

13.00 Konc. rozrywkowy (płyty). 14.00 Parę informacji i program. 14.00 Muz. baletowa (płyty). 15.00 Pog. akt. 15.10 Życie kulturalne stolicy. 15.15 Muz. salonowa w wyk. Zespołu J. Gerta. 22.00 Wiad. sport. 22.05 Muz. lekka (płyty). 23.00 Reforma gościnności — monolog A. Bohdziewicza (wznowienie). 23.15 Muz. taneczna (płyty).

CZWARTEK, 17 czerwca

6.15 Pieśń. 6.18 Gimnastyka. 8.30 Muz. (płyty). 7.00 Dzien. por. 7.10 Muz. (płyty). 7.15 Audycja dla poborowych 7.35 Muz. (płyty). 8.00 Aud. dla szkół. 11.30 Poranek muz. dla młodzieży. 12.00 Hejnał. 12.03 Dzien. południ. 12.15 Jak budować na wsi — pog. 12.35 Polska muz. popularna. 15.45 Wiad. gospod. 16.00 Opow. dla dzieci starszych. 16.15 Wiązanka melodii operetkowych (płyty) 16.45 Gdy dojrzewają zboża. 17.00 Koncert solistów. 17.50 Poradnik sportowy. 18.05 Pog. społ. 18.10 Program. 18.15 Pieśniarze murzyńscy i ork. (płyty). 18.50 Pog. akt. 19.00 Premiera słuchowiska W. Zechentera: Pociąg zbłąkany. 19.30 Łowiectwo polskie. 19.40 Pog. akt. 19.50 Wiad. sportowe. 20.00 Koncert rozrywkowy. 20.45 Dzien. wiecz. 20.55 Wiad. rolnicze. 2..05 Muz. tan. 21.45 „Ta trzecia" — humoreska H. Sienkiewicza (dokończenie). 22.00 Pieśni Griega w wyk. Nancy Naess. 22.30 Griega: Sonata w wyk. Wł. Wochniaka — skrzypce i Rosenbauma — fortepian. 22.50 Dzien. wiecz.

WARSZAWA II

13.00 Konc. (płyty). 14.00 Parę informacji. 14.06 Antoni Dworzak (płyty). 15.00 Jak spędzić święto? 15.[illegible] Pieśni i duety w wyk. Marwidówny — sopran i Ł. Czechowiczówny — kontralt. 16.00 Wiad. sporto. 22.05 Muz. (płyty). 23.00 Reportaż z życia. 23.15 Muz. tan .(płyty).

Poszukiwanie pracy

Absolwentka Seminarium poszukuje posady kierowniczki robotniczego ogródka dziecięcego, wychowawczyni, lub jakiejkolwiek odpowiedniej pracy. Łaskawe zgłoszenia: *Przemyśl, 3 Maja 21a, A. Pacławska.*

E. C. Bentley i H. W. Allen 63)

ŚMIERĆ FILANTROPA

(przekład z angielskiego B. Kopelówny)

Gdy Trent zatrzymał się, rozmyślając posępnie nad poetycznym kontrastem tych dwu nazw, stał się cud — jeden z tych cudów, które tak często przechodzą niedostrzeżone, aczkolwiek zmieniają cały wygląd przyrody. Słońce, które wyłoniło się z poza chmur, rzuciło nagle promienie w „Impas Chimery" — i ogromna plama świetlna błysnęła za furtką, której Trent się przyglądał. Olbrzymia okrągła dynia, cała czerwona i złota — zalśniła, jak ogień, koło skromnego sklepiku, zaopatrzonego numerem 3, — a znajdujący się obok stos wyschłych pomarańczy, kilka zielonych pabłek i tro wyschłych pomarańczy, kilka zielonych jabłek i trochę późnego gatunku jarzyn — przybrało wygląd

Depresja Trenta rozwiała się odrazu. Nie myślał już o pustce, o szarych, zmurszałych furtkach i murach, o atmosferze zniszczenia i osamotnienia, która w pierwszej chwili przeniknęła go chłodem. Odwrócił się od **„Pawilonu Ekstazy"**. Wspaniałość dyni otworzyła mu oczy na prawdę, że końcowa część „Impasu" wyglądała równie zachęcająco, jak ponurym był jego początek.

Starożytna oberża, której jedna strona przylegała do sklepu z owocami, wybudowana była na samym końcu ślepej uliczki i przechodziła na drugą stronę, w kształcie litery E, bez środkowej kreski; — ta zachęcająca oberża nosiła nazwę „Hotel Małego Wszechświata i Chimery".

„Kuchnia domowa, wina z Touraine i Anjou", „Quetsch de Lorraine" i „Armagnac Vieux" — oto były niektóre z obiecywanych przysmaków — również Trentowi udało się odcyfrować przedhistoryczny napis: „Tu jest pomieszczenie dla pieszych i konnych".

Tutaj niewątpliwie Fairman wypił swoją filiżankę kawy, jak zaznaczono w krótkim raporcie policji w Dieppe, zanim wrócił do przystani okrętowej. Tu również — rzecz oczywista — znajdowało się właściwe miejsce dla rozpoczęcia jego własnych badań, a trudno sobie było wybrazić przyjemniejszy punkt wyjścia.

— A teraz — rzekł do siebie Trent — do Hotelu Małego Wszechświata! A oto sam Gargantua*) na powitanie! Cóż więcej mógłby uczynić dla mnie Bóg podróżnych?

Gargantua rzeczywiście ukazał się w drzwiach, w postaci olbrzymiego mężczyzny z czapką kucharską na głowie. Twarz jego była okrągła, czerwona i wesoła, a skórzany pas, który miał na sobie, mógłby przepasać dwuch mężczyzn o przeciętnej tuszy. Trent, zdjąwszy kapelusz, przemówił uprzejmie do tej istoty w jej własnym języku.

— Panie — rzekł — przyjechałem tu z za morza, aby powitać pana w imieniu Proboszcza z Meudon. Jest pan przecież Tourangeau z krainy Rabelais'ego. Mówiąc to, wskazał napis: „Wina z Touraine".

Gargantua nie przejął się zupełnie przesadną formą tego powitania. Szerokim gestem ogromnych rąk zaprosił Trenta do środka, mówiąc poprostu:

— Witam. Pan ma rację; pochodzę z Chinon. Mamy tu dobre wino.

„Hotel Małego Wszechświata i Chimery" był gospodą, jaką mądrzy ludzie mają nadzieję odnaleźć, gdy nadejdzie koniec świata. Pokoje w nim były podłużne i niskie, o kształcie nadanym przez jakiegoś ekscentycznego magika, mającego poczucie humoru i zamiłowanie do skomplikowanych linii. Tu i ówdzie mrok starego dębu rozjaśniał błysk polerowanej miedzi.

Trent znalazł się w pokoju, będącym napoły jadalnią, napoły kawiarnią. Przy kasie siedziała wysoka przystojna blondynka o rysach bez wyrazu i z czarnymi oczami. Trent powziął decyzję, że w każdym razie na tę noc poprosi o „pomieszczenie dla pieszego" w tej fantastycznej gospodzie. Gdy zawiadomił gospodarzy o swoim zamiarze — kobieta, którą Gargantua nazywał Luizą — odłożyła na bok robotę na drutach i poprowadziła przybysza wariackimi zygzakowatymi schodkami do głównej sypialni. Była to komnata z małżeńskim czterokolumnowym łożem, o nierównej podłodze i ścianach, urozmaiconych nieoczekiwanymi wypukłościami i kątami. Powietrze było duszne, ale przyjemnie wypełnione zapachem pot - pourri. Trent otworzył okno i wyjrzał na dziką gęstwinę drzew i krzaków, otaczających szarą willę, która musiała być wesoła i roześmiana w czasach Madame de Pompadour, ale teraz — z zamkniętymi okiennicami okien — robiła dostatecznie opustoszałe wrażenie.

*) Aluzja do książki Rabelais'ego: „Gargantua i Pantaginell".

ŻYCIE WARSZAWY

Wisła zabiera coroczny haracz

Bezgraniczna lekkomyślność kąpiących się

W Wiśle obok wsi Świdry Stare utonął Edward Lisowski, (Henryków). Zwłok nie wydobyto.

— W Wiśle, pod Siekierkami utonął Jan Aliszewski, (Nowy Świat 21). Zwłok nie wydobyto.

— W Wiśle, wprost wsi Czosnów, utonęła 20-letnia Bronisława Bentynówna, (Czosnów). Zwłoki wydobyto.

— Wprost wsi Augustówka, utonął w Wiśle Aleksander Banas, (Fabryczna 16). Zwłok nie wydobyto.

— 12-letni Stefan Bugłaski, (Marii Kazimiery 48), utonął podczas kąpieli w Wiśle. Zwłok nie wydobyto.

Jak widzimy, najsurowsze przepisy nie trafiają ludziom do przekonania i Wisła, jak co rok, pochłania liczne ofiary.

Zbrodnia dla 9 zł. 20 gr.

Wyrok: Kara śmierci

Proces mordercy żony kelnera Jarmuszukowej został zakończony onegdaj późnym wieczorem. Zbrodniarz zmienił zeznania i usiłował tłumaczyć się, że przyszedł do mieszkania ofiary na jej zaproszenie, co wywołało zrozumiałe oburzenie ze strony męża zamordowanej.

Z zeznań świadków wynikało jasno, iż tego rodzaju tłumaczenie było kłamliwe. Jarmuszukowa widziała oskarżonego raz jeden za życia i wyraziła potem przed mężem zdziwienie, że brat jej może mieć jako sublokatora tak podejrzanego osobnika.

Oskarżony badał specjalnie 14-letniego syna swego gospodarza jakie zarobki ma Jarmuszuk, jakie życie prowadzą i kiedy on wychodzi do pracy. Zarówno mąż zamordowanej jak i sąsiedzi stwierdzili, że oskarżona była bardzo ostrożna, nigdy nie wpuszczała obcych do mieszkania i nie wpuściłaby i oskarżonego, którego nie znała. Musiał on dostać się do mieszkania podstępem. Znalezienie przy oskarżonym maski, sfabrykowanej z pończochy, mówi przeciwko niemu.

Oskarżony kilkakrotnie w czasie rozprawy dostawał ataku płaczu, tłumacząc się, że nie chciał zabijać. Zwrócił się nawet do męża zamordowanej oświadczając: nie chciałem zabić, bardzo pana przepraszam za to co zrobiłem.

Sąd skazał Lipińskiego na karę śmierci.

J. K.

Zabita przez pociąg

Na szlaku kolejowym Piastów-Pruszków, służba kolejowa znalazła nocy ub. zwłoki kobiety, lat około 30-tu, niewiadomego nazwiska i adresu, która została zabita przez pociąg. Na lewym ręku denatka miała opaskę żałobną.

Tragedia chorego

W sanatorium dr. Przygody, w Otwocku targnął się na życie, przecinając brzytwą mięśnie na rękach, oraz raniąc się w klatkę piersiową Maurycy Elenberg, chory na płuca. Stan desperata ciężki.

Kronika Organizacyjna

DZIELNICA „STARÓWKA". W środę, dnia 16 b. m. g. 7 wiecz. posiedzenie Komitetu, ul. Długa 21.

DZIELNICA P. P. S. „ŚRÓDMIEŚCIE". W piątek dn. 18 b. m. o g. 8-ej odbędzie się Zebranie Kobiece z referatem tow. Krygierowej.

WARSZ. WYDZIAŁ KOBIECY P. P. S. Posiedzenie Wydziału odbędzie się w czwartek dn. 17 b. m. o godz. 7 w. ul. Długa 21.

Młodzież P.P.S.

Dziś o godz. 7-ej wiecz. odbędą się zebrania organizacyjne dla Kół.

JEROZOLIMA — ul. Chłodna 30, ref. tow. Stanisław Malinowski.

ŻOLIBORZ — ul. Krasińskiego 10, ref. tow. Z. Ładkowski.

PRAGA — ul. Brukowa 35, ref. tow. Karol Lubelczyk.

STARÓWKA — ul. Długa 21, ref. tow. Edward Subczyński.

CZERNIAKÓW — ul. Nowosielecka 1.

W czwartek dnia 17-go b. m. o g. 7-ej wiecz. odbędą się zebrania organizacyjne dla Kół:

ŚRÓDMIEŚCIE — ul. Długa 21, ref. tow. Kazimierz Dratwa.

MOKOTÓW — ul. Racławicka 4, ref. tow. Kazimierz Dębiński.

RAKOWIEC — ul. Pruszkowska 6, ref. tow. Zygmunt Ładkowski.

OCHOTA — ul. Grójecka 94, ref. tow. Zygmunt Walicki oraz w sobotę dnia 19-go b. m. o godz. 7-ej wiecz. dla Kół.

WOLA — ul. Wolska 44, ref. tow. Rafał Praga.

POWIŚLE — ul. Czerwonego Krzyża 20.

Pobór

W środę, 16 b. m., w kolejnym dniu poboru w Warszawie mężczyzn ur. w r. 1916 winni zgłosić się przy ul. Szerokiej 5 poborowi zamieszkali w XII kom. P. P., nazwiska których rozpoczynają się od liter O, P, R, S, Ś, T i W — komisji poborowej nr. 1, zam. w komisji poborowej Nr. 1, zam. w III kom. P. P., nzwiska których rozpoczynają się od liter Kok do końca litery K i rozpoczynające się od litery L — w komisji poborowej nr. 2 i zam. w XIX/XXII kom. P. P., nazwiska których rozpoczynają się od liter A, B, C, D i G — w komisji poborowej nr. 4.

DZIŚ 3-GODZINNA PRZEJAŻDŻKA STATKIEM

Akademicy - socjaliści (ZNMS.) urządzają dnia 16-go b. m. trzygodzinną przejażdżkę statkiem po Wiśle.

Odjazd z przystani „Vistula" o g. 18.30. Dancing i bufet na pokładzie.

Z Wystawy Międzyszkolnej

Międzyszkolna Wystawa prac uczennic z zakresu zajęć praktycznych dała nam obraz wyników nowoczesnych kierunków nauczania.

W zakres wystawy wchodzą eksponaty z bardzo różnorodnych dziedzin, mających zastosowanie w życiu.

Wśród wystawionych przedmiotów działu pomocy naukowych wyróżniały się modele centralnego ogrzewania, instalacji elektrycznej i t. p. urządzeń nowoczesnej techniki. Główny nacisk położony jest na przystosowania teorii naukowych do życia codziennego. Estetyczna popielniczka wykonana z odłamków starej butelki wskazywała na zdolność wykorzystania bezużytecznych przedmiotów.

Z wystawy wynosimy wrażenie, że dążenie aby szkoła średnia dała jaknajlepsze przygotowanie do życia zmierza dużymi krokami ku celowi.

Uroczystość wojskowa

Dnia 18 b. m. o g. 10 na pl. Marsz. Piłsudskiego odbędzie się uroczystość wręczenia sztandarów formacjom wojsk łączności.

Udział w uroczystości wezmą P. Prezydent Rzplitej i Gen. Inspektor Sił Zbrojnych.

Wstęp na plac za zaproszeniami, które wydaje M. S. Wojsk.

Wystawa „Nasze Lasy"

Wobec niesłabnącej frekwencji, termin zamknięcia wystawy „Nasze Lasy" został przesunięty do dnia 1 lipca r. b. Wystawa otwarta jest codziennie od godz. 10-ej do 19-ej. Wstęp 10 gr.

Na miejscu fachowi przewodnicy.

Wycieczka T.N.S.W.

Koło Warszawskie Towarzystwa Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych organizuje 11-dniową wycieczkę do Paryża na Międzynarodową wystawę, połączoną ze zwiedzaniem Brukseli, Paryża i Berlina. Wyjazd nastąpi 11 sierpnia b. r. Listę zgłoszeń zamyka się 19.6 b. r. Informacji udziela biuro Koła Warszawskiego T. N. S. W. (Bracka 18 m. 4).

Gdzie jesteś, Urszulo - Krystyno?

17-letnia Urszula-Krystyna Goralska, (Hoża 8), uczennica, córka inżyniera, uciekła z domu rodziców dn. 13 b. m. Zrozpaczona matka daremnie poszukuje młodocianego trampa rodzaju żeńskiego.

Okazuje się, że dziewczynka już po raz trzeci ucieka z domu, lecz dotąd zawsze była przez rodziców odnajdywana.

Nasza Rubryka

TAPICER przerabia meble, materace, zakłada firanki, najtaniej. Vyjeżdża do majątków. Tel. 9.57-57.

POLONISTKA wykwalifikowana szuka posady w gimnazjum, szkole powszechnej. Adres: Ginzberg, Łódź Zawadzka 9.

Poradnia dla chorych na gruźlicę

W wykonaniu zawartej przez Ubezpieczalnię Społeczną w Warszawie z Towarzystwem Przeciwgruźliczym umowy, Towarzystwo to przeznaczyło do leczenia ubezpieczonych i członków ich rodzin 4 przychodnie: przy ul. Miodowej 23 — dla I Obwodu, przy ul. Puławskiej 91 — dla II Obwodu, przy ul. Wolskiej 11 — dla III Obwodu i przy ul. Brzeskiej nr. 4 — dla IV Obwodu na Pradze.

Przychodnie te czynne są codzień od godz. 13 do 19.

Obecnie lekarze domowi i specjaliści Ubezpieczalni w wypadku stwierdzenia gruźlicy płuc, kierują chorych na dalsze leczenie do wymienionych poradni Tow. Przeciwgruźliczego.

Zlecenia lekarzy Poradni Przeciwgruźliczych są wykonywane przez wszystkie zakłady Lecznicze Ubezpieczalni Społecznej.

Wykup patentów akcyzowych

Wszystkie miejsca sprzedaży napojów alkoholowych i innych produktów podlegającym opłatom akcyzowym, obowiązane są wykupiuć nowe patenty najdalej do dnia 30 czerwca włącznie. Patenty sprzedawane będą już począwszy od poniedziałku dn. 21 b. m. przez I Urząd Skarbowy w Warszawie (Senatorska 29). Przy wykupie patentów należy przedstawić dokumenty koncesyjne, bądź też świadectwo rejestracji, jak również patent akcyzowy za pierwsze półrocze r. b.

Półkolonie dla dzieci

1 lipca nastąpi otwarcie półkolonii letnich Stołecznego komitetu pomocy dzieciom i młodzieży, które czynne będą na Babicach, w parku Sobieskiego na Czerniakowie, Powązkach, Bielanach, w parku Paderewskiego i ewentualnie na Gocławku, obliczonych łącznie na około 10.000 dzieci. Do odległych półkolonji dzieci będą dowożone tramwajami i będą przebywały od g. 9 do 6 p. p., otrzymując trzykrotny posiłek i pozostając pod odpowiednią opieką wychowawczą i lekarską.

Zapisy na półkolonie odbywają się w publicznych szkołach powszechnych, w przedszkolach miejskich oraz ośrodkach opieki i zdrowia.

Pozatem pięć innych organizacji społecznych będzie prowadziło półkolonie w różnych punktach miasta, obliczonych na około 7.000 dzieci, razem więc przewiduje się, że półkolonji będzie korzystało w r. b. w Warszawie około 17.000 dzieci. Półkolonie będą otwarte przez 6 tygodni.

Pobyt dzieci na koloniach i półkoloniach jest szczególnie ważny, wobec ukończenia wraz z rokiem szkolnym akcji dożywiania.

Złote gody „Freuda teorji snów"

Dziś we środę Teatr Mały obchodzi niepowszednie święto teatralne — przedstawienie cieszącej się ogromnem powodzeniem świetnej komedji polskiej A. Cwojdzińskiego p. t. „Freuda teoria snów" w porywającem wykonaniu J. Romanówny i M. Maszyńskiego i w wybornej reżyserii . Wiercińskiego.

Z powodu wyjazdu na urlop artystów, komedia Cwojdzińskiego będzie musiała już niezadługo zejść z afisza.

Co grają w teatrach?

TEATR NARODOWY: dziś we środę premiera w reżyserji Osterwy sztuki Zawieyskiego p. t. „Powrót Przełęckilego" z Modzelewską, Osterwą, Dominiakiem, Hnydzińskim, Brydzińskim, Sochę, Loedlem i Przeradzkim.

TEATR POLSKI: gra sztukę A. Nowaczyńskiego „Cezar i Człowiek".

TEATR NOWY: dziś komedia „Wolna Kobieta" Salacrou.

TEATR MAŁY: Gra nową komedię A. Cwojdzińskiego p. t. „Freuda Teoria Snów".

TEATR LETNI: dziś amerykańska komedia muzyczna „Król Włóczęgów".

TEATR KAMERALNY. Dziś komedia J. Berra i L. Verneunila p. t. „Mecenas Bolbec i jego mąż".

TEATR MALICKIEJ daje dziś o 8 wiecz. „Małą Kitty i wielką politykę".

CYRULIK WARSZAWSKI: Dziś rewia „Słońce w Cyruliku" z H. Ordonówną Lawińskim i Zniczem na czele zespołu.

TEATR ROZMAITOŚCI: Dziś „Wesoły Emil".

TEATR „WIELKA REWIA" (Karowa 18). Codziennie komedia muzyczna p. t. „Podwójne życie panny Leny".

TEATR LUDOWY (Oboźna 1/3) Codziennie „Wesele Kujawskie".

TETR 8.15: Daje codziennie wspaniała operetkę „Wiktoria i jej huzar".

ROSYJSKIE STUDIO DRAMATYCZNE (Nowy Świat 19). Do 27 b. m. sztuka Czechowa „Wujaszek Wania".

Z teatrów warszawskich

TEATR LETNI. „Król włóczęgów". Amerykańska komedia muzyczna w 4 aktach. Tekst: B. Hooker i W. H. Post, przekład Wł. Szeluta. Muzyka R. Friml. Teksty śpiewne J. Tuwim.

Komedia muzyczna czy może ściślej operetka dwóch amerykańskich autorów, nie ma właściwie nic prawie wspólnego z autentycznymi dziejami świetnego poety francuskiego, Franciszka Villona, pasorzytuje jednak dla celów reklamowych na jego imieniu i środowisku poety.

Akcja czysto operetkowa, naturalnie pomyślnie się rozwiązująca, intryga bajkowo - szablonowa (jednodniowe królowanie włóczęgi), tekst bezbarwny, mdły, wymagający od aktora szalonego wysiłku, żeby mu nadać jakąś wyrazistość.

Z poety Villona nie pozostało w tej komedii nic poza niczym nieusprawiedliwioną famą, gdyż choć każdy tu niemal śpiewa, tańczy i popisuje się czym może, jego jednego pozbawiono całego właściwego mu uroku.

Ton bohaterski, wpleciony w kanwę tej komedii, rozpływa się całkowicie w operetkowym szablonie, pozostawiając tylko czkawkę estetyczną we wrażliwszym widzu.

Choć nie ma w tej sztuce ani akcji, ani sensu, ani prawdy, ani pozorów — będzie ona niewątpliwie cieszyć się powodzeniem śród niewybrednej publiczności teatru Letniego ze względu przede wszystkim na oprawę muzyczno-wokalną sztuki i jej pseudohistoryczne tło.

Znajdujemy w niej istotnie kilka bardzo melodyjnych wokalnych wstawek, w doskonałym wykonaniu Janiny Brochwiczówny i Jerzego Czaplickiego, którzy, ciesząc się zasłużonym powodzeniem, w kozi róg zapędzają właściwego czołowego bohatera sztuki.

Role Villona odegrał p. Damięcki bez szczególnego polotu i wdzięku, bez poczucia humoru, nie usprawiedliwiając w niczym legendy o czarującym poecie paryskich przedmieść. Na jego usprawiedliwienie możnaby dodać, że z tak niezdarnego tekstu, który mu w usta włożono, największy geniusz aktorski niewiele zdołałby wykrzesać.

Najlepszym z pośród ról męskich był niewątpliwie Michał Znicz w roli Tabarina, przyjaciela poety. Swoim wielkim talentem komiczno - charakterystycznym uratował nietylko własną, drobną rólkę, ale najgodniej reprezentował humor w tej mało zabawnej i zupełnie pozbawionej dowcipu niby-komedii.

Dobre i zabawne epizody dali pp. Borowy i Skonieczny. Na nich kończy się jednak humor i im jedynie (na czele ze Zniczem) zawdzięczamy nieliczne w tej sztuce uśmiechy.

Wł. Grabowski miał doskonałą groteskowo - upiorną charakteryzację i pociesznie wystylizowane ruchy, ale pole do popisu miał bardzo ograniczone.

Na czoło wykonawców, jak wspomnieliśmy, wysunęła się swoim śpiewem p. J. Brochwiczówna, zdradzając zresztą nietylko talent wokalny, grała bowiem również poprawnie i wyglądała b. dekoracyjnie.

P. Brzezińska ma miły głos, gdy śpiewa, ale w dialogu brzmi on sucho i mało melodyjnie. Jest nadto dość sztywna, kanciasta i gra zbyt melodramatycznie.

P. Macherska robiła obeżystkę, pełną swady i temperamentu.

P. Wierzejska w roli hrabianki Marii o starzejących się wdziękach raziła zbyt prowincjonalnym humorem i sposobem gry. Miłą i pełną wdzięku Esmeraldą-cyganką była Karin Tiché.

Inscenizacja i reżyseria p. Warneckiego, kładąc główny nacisk na feeryczność i barwność widowiska, dała przedstawienie dość żywe i staranne.

Muzyka Frimla naogół ładna i melodyjna ,a zwłaszcza dwie piosenki „Ze wszystkich róż" — Brochwiczówny i „Marsz gałganiarzy" w świetnym wykonaniu J. Czaplickiego i całego zespołu.

Teksty piosenek J. Tuwima dostosowane składnie do stylu widowiska.

Choreografia p. Hryniewickiej mało pomysłowa, tańce zarówno zespołowe jak i solowe niezgrane i chaotyczne.

Dekoracje i kostiumy prof. Jarockiego.

J. N. M.

Co wyświetlają Kina?

ADRIA: „Krew na morzu".
APOLLO: „Kłopoty sportowca"
ANTINEA: „Kapitan Blood" i Buster Keaton.
AMOR: „Markiza Yorisaka" i „Casino de Paris".
AKRON: „Diabeł dzikiego zachodu" i „Kukaracza".
BIS: „Zaufałam ci".
ATLANTIC: „Brutal".
BAŁTYK: „Zbuntowana".
BIS: „Bounty i Harmonia".
CZARY: „Robin Hood" i „Eldorado" i „Karnawał miłości".
CAPITOL: „Kariera panny Joanny" i „Północ woła".
CASINO: „Ty co w Ostrej Bramie"
COLOSSEUM: „Zabiłem" reż. Sternberga.
ELITE: „W blasku słońca" z Janem Kieprą i „Promenada miłości".
EUROPA: „Sam Dodsworth".
FAMA: „Szampański walc" i „Mężowie do wyboru".
FILHARMONIA: „Narzeczona z Wiednia" z Martą Eggerth.
FORUM: „Sprawa Nr. 444" i „Jadzia".
FLORIDA: „Morderstwo w kasynie" i „Mord na transatlantyku".
GDYNIA: „Czarny hrabia".
GLORIA: „Bohaterska Brygada" i „Kocha, lubi, szanuje".
HOLLYWOOD: „Czardasz, kochaj, miłość".
HELIOS: „Noc w operze", Bohater z Texasu".
ITALIA: „Walc królewski".
IMPERIAL: „Srebrna torpeda".
KOMETA: „Tydzień przed ślubem".

LOS: „Cyrk na okręcie".
MASKA: „Mała mateczka".
MARS: „Noc przed bitwą".
MEWA: „Królowa Dżungli" i „Zamach w kasynie".
MUCHA: „Imitacja życia i „Ex-żona".
MAJESTIC: „Ucieczka Tarzana".

MIEJSKI: „Cały Paryż śpiewa".

NOWA TOMBOLA: „Pan z milionami" i „Pan Twardowski".
PRASKIE OKO: „Moja gwiazdeczka" i „Pięcioraczki".
PAN: „Dorożkarz nr. 13".
PETIT TRIANON: „W cieniu samotnej sosny" i „Jej pierwsza miłość".
POPULARNY: „Sym admirała" i rewia.
PROMIEŃ: „Mały buntownik" i „Sztandar wolności".
PRAGA: „Władca podwodnego świata".
RAJ: „Kapitan Blood".
RIALTO: „Hollywood".
RENA: „Caranga" i „Napad na Kongo".
RIVIERA (Leszno 2): „Ich noce" i „Całe miasto o tym mówi".
ROMA: „Dzikie ścieżki".
ROXY: „Hr. Monte Christo" i „Robinson Pistanek"
SOKÓŁ: „Bohater dnia" i „Niedokończona symfonia".
SORRENTO: „Całe miasto o tym mówi" i „4½ muszkieterów".
STYLOWY: „Darmozjad".
ŚWIAT: „Rok 2.000".
ŚWIATOWID: „Ostatni Mohikanin".
SFINKS: „Zabronione szczęście" z Mary Oberon.
ŚWIT: „Dzisiejsze czasy" z Chaplinem.
STUDIO: „Zwyciężyły kobiety"
TON: „Romeo i Julia".
UCIECHA: „Nocny patrol".
UNIA: „Ich troje" i rewia.

Redaktor odpowiedzialny: LUDWIK WINTEROK.
Odbito w drukarni Sp. Nakładowo-Wydawniczej „Robotnik", Warszawa, Warecka 7.